

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

14 maart 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, MEDIA EN SPORT

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de bescherming van de historische site Pilkem Ridge te Ieper

Interpellatie van de heer Gilbert Vanleenhove tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over restauratiewerken aan beschermde monumenten en onderwijsgebouwen van het vrij gesubsidieerd onderwijs

Interpellatie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over het archiefwezen
Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Van Hecke tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over het standpunt van de Vlaamse regering inzake de vaste boekenprijs

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde De Lobel tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over het schrappen van subsidies voor

'BAND', de vereniging van Vlamingen in Wallonië en over het ondersteuningsbeleid ten aanzien van cultuurverenigingen voor Vlamingen in het buitenland in het algemeen

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Aers tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de musical 'Zaad van Satan'

Vraag om uitleg van de heer Dany Vandenbossche tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over het concertgebouw in Brugge

Vraag om uitleg van de heer Marino Keulen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over subsidies aan de popmuziek

Vraag om uitleg van de heer Mathieu Boutsen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over een stedelijk bestuur Cultuurcentrum en openbare bibliotheek

Commissie voor Cultuur, Media en Sport

Donderdag 14 maart 2002

VOORZITTER : De heer Jos Stassen

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 13.37 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de bescherming van de historische site Pilkem Ridge te Ieper

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Verfaillie tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de bescherming van de historische site Pilkem Ridge te Ieper.

De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, op voorstel van sp.a en VLD is een consensus bereikt over de doortrekking van de A19 van Ieper tot Veurne. De A19 zou worden doorgetrokken van Ieper tot in Steenstrate. Er zou een nieuwe verbindingsweg komen van Steenstrate tot aan de bestaande N8 ter hoogte van Oost-Vleteren en een modernisering van de huidige N8 tot Veurne.

Daarover is opschudding ontstaan in de streek. Meer bepaald heeft Piet Chielens de kat de bel aangeboden. De verlenging van de A19 tot in Steenstrate zou door een belangrijke site uit de Eerste Wereldoorlog lopen, namelijk Pilkem Ridge. Volgens de een is dat een belangrijke site, volgens de ander niet. Mijnheer de minister, daarom hebt u terecht de opdracht gegeven aan Monumenten en Landschappen West-Vlaanderen om de site te onderzoeken op zijn waarde en eventueel te beschermen als monument. Het onderzoek moest zijn afgerond tegen het einde van vorige maand, waarna u op de hoogte zou worden gesteld.

Mijnheer de minister, hoe staat u tegenover de resultaten ? Welke initiatieven zullen worden genomen inzake deze historische site ?

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de minister, ik ben blij met de vraag van de heer Verfaillie. Ik heb dat onderwerp zelf enige tijd geleden aangebracht. Het is niet onbelangrijk hoe u staat tegenover Pilkem Ridge, maar ook tegenover alle oorlogsites en kerkhoven in de streek. Zijn er nog andere organisaties of instanties die u daarover aanspreken ? Bepaalde mensen of organisaties uit het Verenigd Koninkrijk zijn daar bezorgd over. Het zou kunnen dat ze u ook een signaal geven.

Verder sluit ik me aan bij de heer Verfaillie inzake de resultaten van het onderzoek. Het gaat niet alleen om het landschap, maar ook over de aanleg van een weg. Zijn er contacten tussen u en de andere bevoegde ministers over dit punt ?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, in een vorig antwoord op deze problematiek heb ik steeds mijn woorden afgewogen en met enige schroom geantwoord als gevolg van de vele gevoeligheden. Ik zal dat ook nu doen. Wat ook de eindconclusie zal zijn, er is altijd communicatie nodig naar internationale partners en organisaties met bepaalde gevoeligheden.

De voorbije drie maanden onderzocht de afdeling Monumenten en Landschappen in mijn opdracht de site van Pilkem Ridge, met de bedoeling deze voormalige frontstreek op zijn waarde te schatten vanuit mijn bevoegdheid monumenten, landschappen en archeologie.

Van Grembergen

Ik wil geen schizofrene situatie waarbij ik enerzijds aan monumenten en landschappen moet denken met eerbied voor de doden in de Westhoek en anderzijds aan het verkeersprobleem en toerisme. Ik heb informeel contact met andere ministers, maar niet met de bedoeling om mijn conclusie te laten beïnvloeden. Dan zou ik fout bezig zijn. Er moet eerst een exacte analyse gebeuren op basis van de parameters die in verband met monumenten en landschappen worden gehanteerd. Dat is een eerlijk vertrekpunt. Daarna kunnen andere maatschappelijke overwegingen de eindconclusie al dan niet beïnvloeden. Laat daarover geen twijfel bestaan.

Er wordt een gebied onderzocht dat ruw geschat 1.100 hectare beslaat en gelegen is ten noorden van Ieper, vertrekkende aan het kruispunt van het huidige eindpunt van de A19 en de ring rond Ieper en eindigend rond Steenstraat. Het resultaat van het onderzoek bestaat uit vier luiken : de landschappelijke waarde, de historische waarde, de archeologische betekenis en de architectuur-historische betekenis van de bestaande bebouwing.

Met betrekking tot de landschappelijke waarde onderscheiden we twee onderdelen in het hoger omschreven gebied. Het gebied tussen het huidige eindpunt van de A19 en Boezinge is landbouwgebied, dus akkerland met enkele weiden. Het heeft als dusdanig 'de visu' een minimale wetenschappelijke waarde. De waarde berust in de militair-historische betekenis van het gebied als slagveld en bijgevolg in de voor het landschap kenmerkende openheid ervan. Verder herinneren aan dit gebeuren ook de vele in het landschap verspreide, en hoofdzakelijk Engelse kerkhoven. Het gebied daarentegen vanaf Boezinge Sas en het leperleekanaal in noordelijke richting tot Steenstraat en aansluitend ten noorden daarvan tot aan de IJzer, heeft wel degelijk een natuurhistorische wetenschappelijke waarde en een uitgesproken esthetische waarde.

De historische betekenis gaat terug tot de zeventiende eeuw, toen dit een onderdeel was van de versterking ten noorden van Ieper, zoals ontworpen door de Franse vestingbouwkundige Vauban. U weet dat Lodewijk XIV destijds het hele gebied wou inpalmen, maar daar niet in is geslaagd. Vauban bouwde toen mee aan vestingen vanaf Dinant tot aan de kust. Tijdens Wereldoorlog I was dit gebied ingenomen door Franse en voornamelijk Belgische stellingen.

Pilkem Ridge heeft een uitgesproken historische waarde als slagveld van de Eerste Wereldoorlog en meer bepaald als onderdeel van de zogenaamde Salient of Ieperboog ten noorden van het belegerde Ieper. Het landschap is er sinds het einde van de Eerste Wereldoorlog weinig veranderd en wordt nog steeds gekenmerkt door de uitgesproken openheid van het voormalige slagveld.

Drie belangrijke militaire campagnes hebben zich hier afgespeeld. De eerste was de gasaanval van de Duitsers en de gevechten die daarop volgden in 1915, of de tweede slag om Ieper met het yperiet. De tweede was de min of meer stabiele frontlijn van de Ieperboog tussen mei 1915 en eind juli 1917 of de loopgravenoorlog. Ten slotte was er het begin van de grote derde slag om Ieper in 1917.

Het gebied heeft naast de strikt historische waarde ook een sterk emotionele betekenis met internationale dimensies. Alle partijen van de Grote Oorlog waren hier aanwezig : de Duitsers over de hele lijn, de Fransen en de Britten aan de Pilkem Ridge, en de Fransen en de Belgen van Pilkem tot Steenstraat. De Fransen en de Britten zetten hier bovendien ook nog soldaten in, afkomstig uit hun kolonies. Daardoor is ook de vroegere koloniale wereld emotioneel betrokken.

De vele begraafplaatsen, verspreid in dit landschap, elf in het totaal, hebben naast hun historische vooral een emotionele betekenis. Zij worden gekenmerkt door een uitgesproken artistieke intentie en getuigen van het Angelsaksisch gebruik om de gesneuvelden ter plekke te begraven. In tegenstelling tot de Duitse, Franse en Belgische kerkhoven zijn deze begraafplaatsen van het Gemenebest niet het resultaat van latere ontgravings- en verzamelcampagnes in grote necropolen. Naast deze begraafplaatsen vinden we in het gebied van Pilkem Ridge ook een aantal gedenktekens, onder meer voor de schrijvers Ledwige, Blunden, Hed Wyn, Junger en Deauville.

Naar verluidt werd het hele gebied na de oorlog over een diepte van circa 80 centimeter afgegraven en genivelleerd. Aangezien het areaal in hoofdzaak in gebruik is als akkerland, werd de bovenlaag sterk verstoord. Enkel op de weilanden kan nog gehoopt worden op minder verstoorde lagen.

Het is echter aannemelijk dat de ondergrond aanzienlijke sporen bewaart zowel van menselijke resten, denk maar aan de talloze namen van vermisten op de Menenpoort, als van de loopgraven en munitie, en van ondergrondse schuilkelders, de zogenaamde dug-outs. Dit werd onder meer nog geïllus-

Van Grembergen

treerd bij de onlangs gerealiseerde aanleg van een industrieterrein waarbij 135 lichamen werden geborgen. Enige strategisch gekozen proefopgravingen zouden hierover uitsluitsel kunnen geven.

Benevens de hoger vermelde begraafplaatsen en gedenktekens telt het gebied in kwestie ook een aantal hoeves. Zij zijn alle volledig herbouwd na de oorlog, doch meestal niet strikt op de plaats van inplanting van voor de oorlog, en zijn uitgevoerd in een eenvoudige traditionele wederopbouwstijl zodat hun architectuurhistorische en artistieke waarde niet van uitzonderlijk belang is.

Het gebied van Pilkem Ridge heeft, de resultaten van het eerste onderzoek indachtig, ontegensprekelijk een belangrijke historische betekenis, in het bijzonder als een weinig verstoord slagveld uit de Eerste Wereldoorlog. De aanwezige begraafplaatsen en herdenkingsmonumenten verdienen rust en stilte ter vrijwaring van hun belevingswaarde. Ook de nog moeilijk in te schatten ondergrondse overblijfselen dienen met de nodige schroom te worden benaderd.

Ik ben van mening dat de problematiek van een eventuele bescherming van Pilkem Ridge of delen ervan nog verder moet worden uitgediept. Dat kan door het uitvoeren van een aantal strategisch gekozen opgravingen teneinde de waarde van de ondergrond van het gebied als slagveld verder te onderzoeken. Het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium werd met deze opdracht belast. Dat uitdiepen kan ook door het aanstellen van een internationale onderzoekscommissie van militaire historici die verslag moeten uitbrengen over de betekenis van de zone van Pilkem Ridge in de geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog.

De voorzitter : De heer Verfaille heeft het woord.

De heer Jan Verfaille : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw serene houding. Bij de uitoefening van mijn vorig beroep was ik betrokken bij de aanleg van de industriezone in Ieper. Ik was werkzaam bij de intercommunale die hiervoor bevoegd was. Er zijn inderdaad heel wat menselijke resten aan de oppervlakte gekomen.

In antwoord op de vraag van de heer Ramon hebt u destijds een timing geven. Nu vraagt u bijkomend onderzoek. Er moeten sleuven worden gegraven. Er zal een internationale onderzoekscommissie van militaire historici aan het werk worden gezet. Kunt u ook daar een timing van geven ? Als blijkt

dat het gebied van historisch belang is, overweegt u dan een klassering ?

Minister Paul Van Grembergen : Ik werk intensief aan dit dossier, maar het is moeilijk te zeggen of het volgende maand of binnen twee maanden klaar zal zijn. We moeten rekening houden met de werking van het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium. Ik laat het dossier evenwel niet liggen, want ik wens niet ingehaald te worden door andere beslissingen. Dat is wellicht ook uw bekommernis. Ik hoop het tegen het einde van dit jaar af te ronden.

U vraagt me eigenlijk op voorhand een profetische beslissing te nemen over een bescherming. Dat kan ik uiteraard niet doen. Ik vergelijk echter met een ander voorbeeld. Het slagveld van Waterloo is geklasseerd samen met de heuvel en de omliggende hoeves. Ongeacht alle historische beschouwingen over Napoleon, over de leeuw, enzovoort, is dit in België een flagrant voorbeeld van een slagveld dat beschermd is. Zo'n bescherming zou dus niet uitzonderlijk zijn. Dit voorbeeld toont aan dat, als het niet louter om de landschappelijke waarde gaat, ook het karakter als slagveld een argument is in een dossier over de bescherming van een monument of een landschap. Verder wens ik me echter niet uit te spreken. Er zijn verscheidene zaken die een rol spelen. We moeten rekening houden met de geschiedenis van het slagveld. We moeten met de nodige piëteit en schroom omgaan met de kerkhoven. Daarnaast is er de beoordeling vanuit internationale hoek en zijn er maatschappelijke evoluties in de Westhoek. Ik zal daar rekening mee moeten houden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Gilbert Vanleenhove tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over restauratiewerken aan beschermde monumenten en onderwijsgebouwen van het vrij gesubsidieerd onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vanleenhove tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over restauratiewerken aan beschermde monumenten en onderwijsgebouwen van het vrij gesubsidieerd onderwijs.

Voorzitter

De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, op 19 januari 2002 verscheen in het Belgisch Staatsblad het besluit van de Vlaamse regering van 14 december 2001 houdende de vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten. Deze bepaling vervangt een vroeger besluit van 5 april 1995, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 15 oktober 1996, met identiek dezelfde titel. Dit besluit werd reeds lang verwacht. De vorige maanden werd aangekondigd dat het nieuwe besluit zeker voor onderwijsgebouwen een aantal nieuwe elementen zou inhouden waardoor een interessanter subsidieregime in het leven zou worden geroepen.

Het subsidiepercentage zou behouden worden op 80 percent, waarvan 50 percent ten laste zou vallen van het gewest, 15 percent van de provincie en 15 percent van de gemeente. Dit zou weliswaar gelden voor onderwijsgebouwen berekend op vier vijfde van de geraamde kostprijs van de investering. In de praktijk hielden scholen daarom in hun simulaties en in overleg met de bevoegde diensten van Monumenten en Landschappen, rekening met een subsidie van 64 percent voor die restauratiewerkzaamheden.

In de vroegere reglementering was ook sprake van een subsidiecumulatieverbod. Dit houdt in dat eenzelfde ingreep niet gedekt kon worden door twee subsidies. In die regeling stond dat 'de restauratiepremie niet mag worden gecumuleerd met enige andere financiële bijdrage ten laste van de begroting van het Vlaams Gewest voor dezelfde werken, noch met andere overheidstussenkomsten, inzonderheid voor oorlogs- of stormschade.' Dat cumulatieverbod zou worden vervangen door een cumulatieaanbod. In een van de ontwerpversies van het nieuwe besluit stond letterlijk dat 'de restauratiepremie mag worden gecumuleerd, inzonderheid voor ruiterprojecten, met andere overheidsbijdragen. De gezamenlijke overheidsbijdragen voor de restauratiewerkzaamheden mogen niet meer bedragen dan de totaliteit van de aanvaarde kostenraming.'

Voor onderwijsgebouwen hield dit de mogelijkheid in om de DIGO-subsidies te cumuleren met subsidies van Monumenten en Landschappen, op voorwaarde uiteraard dat de gecumuleerde subsidie niet meer was dan 100 percent van de reële kostprijs. Dit was voor de inrichtende machten een re-

delijke compensatie voor het inschakelen van een historisch waardevol patrimonium in hun werking. Want laten we eerlijk zijn : in de context van de beperkte werkingsmiddelen voor het vrij onderwijs kan de dure restauratie van een monumentaal patrimonium dat waarschijnlijk nooit optimaal functioneel kan worden ingeschakeld, moeilijk worden verantwoord. Daarom werden werken aan geklasseerde gebouwen in onderwijscomplexen vaak uitgesteld of werden ze node uit het onderwijs gelicht. Hierdoor ontstond een historische breuk, alleen al omwille van de financiering van de restauratie. De stimulans, vervat in de ontwerptekst, kon de inrichtende machten over de schreef trekken om een geklasseerd pand in het schoolcomplex zijn onderwijsfunctie te laten behouden en niet af te stoten.

Bovendien stond in de reglementering van 1995 en 1996 een belangrijke inhoudelijke beperking over de werken aan onderwijsgebouwen die in aanmerking komen voor de toekenning van een restauratiepremie. Zo konden voor restauratiewerkzaamheden aan schoolgebouwen geen subsidies worden verkregen voor stabiliteitswerken, daken, goten en aflopen, buitenschrijnwerk, enzovoort. In het nieuwe besluit zou geen sprake meer zijn van een beperkte lijst van werken voor onderwijsgebouwen.

Op basis van die drie elementen, waarover een consensus bleek te bestaan, bereidden verscheidene inrichtende machten de financiering van hun restauratieprojecten voor. Voorzichtigheidshalve stelden zij al die restauratieprojecten nochtans uit in afwachting van de publicatie van het nieuwe besluit.

In het nieuwe besluit zijn die aangekondigde elementen bijna niet terug te vinden. Nergens staat vermeld dat voor onderwijsgebouwen in een subsidie voorzien wordt van 80 percent, zoals dat tot op heden het geval is. Zonder specifieke bepaling ressembleren de inrichtende machten van het vrij onderwijs echter onder de privaatrechtelijke rechtspersonen vermeld in hoofdstuk III – privé-sector. Daar is in een restauratiepremie voorzien van 40 percent en niet van 80 percent. 25 percent valt ten laste van het gewest, 7,5 percent van de provincie en 7,5 percent van de gemeente.

Artikel 2, paragraaf 2 van het besluit bepaalt wel dat voor onderwijsgebouwen het bedrag dat in aanmerking wordt genomen bij de toekenning van de restauratiepremie, beperkt wordt tot vier vijfde van de aanvaarde kostenraming. De restauratiepremie voor onderwijsgebouwen van het vrij onderwijs wordt op die manier beperkt tot 40 percent

Vanleenhove

van vier vijfde van de kostprijs. Dit komt neer op nauwelijks 32 percent.

Er is nog wel sprake van een cumulatieaanbod, maar deze keer strikt beperkt tot de ruiterprojecten. Bovendien wordt in dat cumulatieaanbod de totale overheidsinbreng beperkt tot 85 percent van de totale kostprijs. Mijnheer de minister, moeten we aannemen dat het schrappen van het cumulatieverbod voor alle andere projecten een cumulatieaanbod inhoudt ?

Omdat met betrekking tot onderwijsgebouwen in geen specifieke regels wordt voorzien, vervalt de inhoudelijke beperking voor de subsidiabele restauratiewerkzaamheden aan onderwijsgebouwen. Volgens mijn informatie zou het hier om vergetelheden in het besluit gaan. Niettemin is er reden tot bezorgdheid.

U hebt die bezorgdheid ook in het besluit verwoord. In de aanhef ervan staat dat 'elke vertraging nadelig is voor het goede verloop van de uitvoering van het restauratieprogramma 2002, waarvan de uitvoering niet mag worden vertraagd. Er bestaat immers groot gevaar voor verdere beschadiging van monumenten indien de restauratiewerkzaamheden moeten worden uitgesteld. Bij de voorbereiding in 2001 van de besteding van de budgettaire middelen voor het jaar 2002 werd uitgegaan van een spoedige inwerkingtreding van de nieuwe reglementering, die uitvoering geeft aan de beleidsbrieven van de Vlaamse regering met ingang van 1 januari 2002. (...) Elke vertraging bij de ondertekening van dit besluit heeft een negatieve weerslag voor de uitvoering van het beleid van de Vlaamse regering, het behoud van het Vlaams cultureel erfgoed, en is van aard om vele projecten in gevaar te brengen.'

Mijnheer de minister, op welke tegemoetkoming kunnen de inrichtende machten vandaag rekenen ? Is er inderdaad een vergetelheid in het besluit en zal die dan worden rechtgezet ? Worden stappen ondernomen om de lacunes in de huidige versie van de reglementering te corrigeren ? Zo ja, over welke stappen gaat het dan ? Binnen welke termijn kunnen de inrichtende machten dan rekenen op een tegemoetkoming in een gunstiger regime ? Welk regime wordt dan beoogd ?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, collega's, in de recente restauratiepremieregeling is met betrekking tot de beschermde onderwijsgebouwen inderdaad een fout geslopen. Inmiddels heeft mijn administratie een ontwerp van wijzigingsbesluit voorbereid. Het zal in de eerstkomende weken aan de Vlaamse regering worden voorgelegd.

Daarin worden de volgende punten vastgelegd. Ten eerste kunnen de inrichtende machten op een restauratiepremie van 80 percent van vier vijfde van de aanvaarde kostenraming rekenen.

Dit betekent in concreto dat universiteiten, Vlaamse autonome hogescholen, gemeenschapsscholen en vrije gesubsidieerde scholen, 50 percent krijgen van het Vlaams Gewest, 15 percent van de respectieve provincie en 15 percent van de respectieve gemeente. Voor gemeentelijke scholen zal de bijdrage van het Vlaams Gewest 60 percent en van de respectieve provincie 20 percent bedragen. Provinciale scholen zullen op 60 percent van het Vlaams Gewest kunnen rekenen.

Ten tweede biedt het besluit van 14 december 2001 een oplossing voor de problemen inzake het cumuleren van subsidies. De terzake geldende maatregelen in de vroegere restauratiepremieregeling zijn in het nieuwe besluit van 14 december niet meer opgenomen. Op die manier werd aan de vraag van de onderwijssector voldaan. Met deze maatregel vervalt de vroegere beperking inzake de subsidieerbare restauratiewerkzaamheden.

Ten derde zullen de premies zo spoedig mogelijk worden toegekend, namelijk van zodra de Vlaamse regering de aanpassing van het besluit heeft goedgekeurd. In de programmatie van de beschikbare kredieten voor het jaar 2002 waren de hogervermelde percentages in aanmerking genomen, zodat de voor 2002 geprogrammeerde premies snel kunnen worden toegekend. Ik hoop dat deze toekenning nog voor de zomervakantie kan gebeuren. De premies zullen worden berekend met een restauratiepremie van 50 percent van het Vlaams Gewest, 15 percent van de provincie en 15 percent van de gemeente. Dit alles staat onder voorbehoud van goedkeuring van de Vlaamse regering. Ik begrijp dat er verwarring over bestond. Het is dan ook goed dat hierover snel duidelijkheid komt.

De heer Gilbert Vanleenhove : Het antwoord is korter dan de vraag, maar heeft het voordeel heel duidelijk te zijn. Ik dank de minister hiervoor. De betrokken scholen zullen zeker gelukkig zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

- *De vergadering wordt geschorst om 14.10 uur.*
- *De vergadering wordt hervat om 14.35 uur.*

Interpellatie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over het archiefwezen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Van Cleuvenbergen tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over het archiefwezen.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de minister, wij hebben in het jaar 2000 in deze commissie reeds een voorstel van resolutie van de heer Vandenbroeke besproken. Er werd een hoorzitting over het archiefwezen gehouden, waarvan een uitgebreid verslag werd gemaakt. De problematiek van het archiefwezen treft heel Vlaanderen. Ik denk niet alleen aan de diensten van de Vlaamse Gemeenschap, maar ook aan de gemeenten en OCMW's en aan de privé-diensten die voor onderzoek van belang kunnen zijn. Er bestaat nog steeds geen regeling. Ik verwijs naar een artikel van Terzake van oktober 2001 dat aan de gemeenten is gericht. Daarin staat dat de archieven van onder het stof moeten worden gehaald. De gemeenten moeten ervoor zorgen dat er voldoende middelen zijn om een goed beheer mogelijk te maken. Ofwel moet er een archivaris worden aangesteld, ofwel moet worden duidelijk gemaakt dat archivering tot de verantwoordelijkheid van de gemeentesecretaris behoort.

Er moet aan archiefvorming worden gedaan, begeleid door ambtenaren en in samenspraak met de algemene rijksarchivaris. De archieven moeten ook toegankelijk worden gemaakt, en geïnventariseerd. Het archief moet worden gevaloriseerd en het gebruik ervan aangemoedigd.

In Vlaanderen is nog een lange weg af te leggen. De meeste openbare besturen vinden ten onrechte dat documentenbeheer binnen het administratief takenpakket niet prioritair is. Er is nood aan een

nieuwe, moderne archiefwet. In Vlaanderen schieten wij schromelijk tekort. Het probleem is na twee jaar nog steeds actueel. Er dreigt verlies van een stukje verleden. Het is belangrijk niet alleen voor historisch onderzoek, maar ook voor opvolgingsonderzoek.

Vorige week was er een hoorzitting over obesitas. Er werd gevraagd een vergelijkende studie te maken tussen kinderen van vroeger en nu. Kind en Gezin vertelde dat zij de gegevens 10 jaar bijhoudt en ze nadien weggooit. Voor het welzijnsonderzoek is dit nefast. Er is echter een gebrek aan plaats en aan systematische aanpak.

Zolang er geen regelgeving is verandert er niets. Uit de hoorzitting bleek dat voor de publiekrechtelijke archieven op wetgevend vlak dringend een oplossing nodig is.

In de plenaire vergadering werd een resolutie van de heren Vandenbroeke, Keulen, Vandenbossche en Stassen over de publiekrechtelijke archieven goedgekeurd. De Vlaamse regering zou de organisatie en het beheer van de publiekrechtelijke archieven op de Costa voorleggen met het oog op de herziening van de archiefwet van 1975. Zo kon op termijn een eigen Vlaams archiefdecreet worden uitgewerkt. Men ging er immers van uit dat de gemeenschappen bevoegd zijn voor het beheer van het cultureel patrimonium, in de ruime zin van het woord.

Het gewijzigde voorstel van resolutie ging voorbij aan het feit dat Vlaanderen voor een hele reeks officiële archiefbescheiden reeds toen bevoegd was. Zo kon Vlaanderen zonder discussie een regeling uitwerken voor het beheer van archiefbescheiden van onder meer het Vlaams Parlement, en het bestuur van de Vlaamse Gemeenschap, de openbare instellingen en de provincies en gemeenten. Door de overheveling van de gemeente- en OCMW-wetgeving wordt dit nog duidelijker. Zo is nu de zwakke schakel in het Belgisch archiefbeheer in het algemeen en in het Vlaams beheer in het bijzonder, het nagenoeg volledig ontbreken van informatie- en archiefbeheerders in de administraties en in de afdelingen van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

De archiefwet is niet meer aangepast aan de huidige institutionele hervormingen. Het archiefbeheer van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap is uiterst zorgwekkend te noemen. Er zijn geen richtlijnen, geen selectielijsten. Het statisch archief verkeert in een alarmerende toestand. Historisch onderzoek hierover is moeilijk, zonet onmogelijk.

Van Cleuvenbergen

Het kan ook zeer eenzijdig worden, denk maar aan het selectief omgaan met archieven. De uitbouw van een eigen archiefdienst met een voldoende aantal goed opgeleide personeelsleden is zeker geen overbodige luxe.

Bovendien zijn er problemen op alle bestuursniveaus, ook op het provinciale en lokale vlak. Er moeten duidelijke diplomavereisten worden vastgelegd voor het personeel dat met archiefbeheer wordt belast. In bepaalde provincies bestaat de mogelijkheid subsidies uit te reiken. Zo wordt vermeden dat totaal onbevoegden als archivaris functioneren. Men zou in opleidingen kunnen voorzien tot het behalen van een akte van bekwaamheid of van een volwaardig archiefdiploma, na minimaal een driejarige opleiding. Het moet wel worden gekoppeld aan de onderwijservormingen in het kader van het Bologna-akkoord. Er moet ook aandacht gaan naar de archieven van de OCMW's, de kerkfabrieken of de polders en wateringen.

Het is belangrijk erop toe te zien dat dergelijke archieven centraal worden beheerd, anders zullen de onderlinge verschillen veel te groot worden. Archieven zijn immers volwaardig cultureel erfgoed. Het decreet zou normen kunnen vastleggen over de materiële bewaring en over de gebouwen, en in middelen kunnen voorzien om op een verantwoorde en grootschalige manier aan restauratie te doen.

Voorts dient het besef te groeien dat archieven niet noodzakelijk uit oude bescheiden bestaan, en dat ook dynamische archieven belangrijk zijn. De evoluties op het gebied van elektronische administratie stellen ons voor nieuwe uitdagingen. Hoe kunnen e-mails worden gearchiveerd? Wij als politici zijn evengoed particuliere archiefvormers. Gelukkig worden we gevraagd om op vrijwillige basis onze documenten af te staan. We bepalen zelf wat we weggeven. Particuliere archiefvormers zoals politici, kloosters en bedrijven moeten worden aangemoedigd hun archieven te deponeren in een openbare archiefbewaarplaats.

Mijnheer de minister, in de lente van 2000 kondigde u een Vlaams archiefdecreet aan. Ondertussen werden de Vlaamse bevoegdheden nog uitgebreid. Welke inspanningen hebt u gedaan om deze aangelegenheid ter sprake te brengen op de Costa, zoals door het Vlaams Parlement werd gevraagd? Welke acties plant u inzake hoorzittingen en resoluties? Welke maatregelen zult u nemen om de problemen op te lossen?

De voorzitter : Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Mevrouw de voorzitter, collega's, als minister bevoegd voor het roerend en immaterieel cultureel erfgoed ben ik begonnen met een belangrijke inhaalbeweging. Voor mijn aantreden was er weliswaar al werk gemaakt van een museum- en volkscultuurdecreet, maar bleven andere belangrijke onderdelen van het erfgoed onbesproken. Een van de meest schrijnende voorbeelden van de achterstand die Vlaanderen op het vlak van onroerend en immaterieel erfgoed had opgelopen, was het gebrek aan een decretale regeling voor de privaatrechtelijke archieven, waarvan het culturele belang nochtans even groot is als dat van bijvoorbeeld de museumsector.

Er was enkel het decreet van 27 juni 1985 houdende de erkenning en subsidiëring van de privaatrechtelijke Nederlandstalige archief- en documentatiecentra, dat zich richtte tot de instellingen die het erfgoed van de ideologisch-filosofische stromingen in Vlaanderen verzamelen, beheren en ontsluiten. Meer bepaald gaat het om de documentatie van de katholieke, de socialistische, de liberale en de Vlaams-nationale stroming. Enkele archieven stonden ad nominatim in de begroting ingeschreven. Voor de andere, de vele archieven rond culturele thema's inbegrepen, waren er geen subsidiëringmogelijkheden.

Inmiddels werden een aantal nieuwe initiatieven genomen. Om te beginnen hebben we een archiefbank opgericht. Het onderzoek werd uitbesteed aan de vier decretaal ondersteunde politieke thema-archieven. Dit project heeft als doel de creatie van een geautomatiseerd register van het Vlaams archivalisch erfgoed, teneinde dit laatste veilig te stellen en de publieke en wetenschappelijke betekenis ervan te optimaliseren. Deze inventaris is broodnodig voor een goed beleid.

Daarnaast bereiden we een archiefsteunpunt voor dat samen met de steunpunten voor volkscultuur, culturele biografie en musea een confederatie zal vormen. Deze vier steunpunten zullen worden ondergebracht in de Oude Beurs in Antwerpen. Het archiefsteunpunt zal de archiefsector zo goed mogelijk ondersteunen en begeleiden en initiatieven ontwikkelen ten aanzien van het grote publiek.

Voorts bestaat er nu al een experimenteel reglement voor culturele archiefwerking, dat een leidraad biedt voor zowel de subsidiëring van jaarwerkingen als projectsubsidies voor publieksontsluiting. De culturele erfgoedconvenants die we

Anciaux

hebben afgesloten met de steden Antwerpen, Brugge en Gent bevatten bovendien een bedrag dat expliciet is voorbehouden voor de ontwikkeling van de culturele archiefwerking. In 2002 hebben we bijkomende convenants afgesloten met Leuven, Hasselt, Tongeren en Mechelen.

Het Cultuurpact vereist dat alle culturele regelingen binnen maximum drie jaar decretaal worden verankerd. Ik ben dan ook volop bezig met het ontwerp van een aanpassing van het decreet inzake de privaatrechtelijke archieven, dat nog tijdens de eerste helft van dit jaar aan het parlement zal worden voorgelegd. Dit decreet wijzigt de bestaande regeling voor de instellingen die het erfgoed van de ideologisch-filosofische stromingen in Vlaanderen verzamelen, beheren en ontsluiten. Zo werd bijvoorbeeld de verdeelsleutel aangepast voor de gelijke basissubsidie van de vier instellingen en hun variabele subsidies. We hebben ook de DAC'ers geregulariseerd. Er is voorzien in een geleidelijke stijging van hun middelen tot 2.231.041 euro in het jaar 2004.

Voorts zal dit decreet eindelijk ruimte vrijmaken voor de subsidiëring van belangrijke thema-archieven, met name wat het literair en het architecturaal erfgoed betreft. Er wordt ook voorzien in project-subsidies voor de culturele ontsluiting van archieven.

Dit decreet vormt slechts een eerste aanzet om de archiefsector eindelijk de plaats te geven die hij verdient, op gelijke voet met de musea. De archieven zijn het geheugen van onze samenleving. We beseffen dat er nog veel werk aan de winkel is, maar maken ons sterk dat met de maatregelen die nu reeds zijn genomen of in de pijplijn zitten, onherroepelijk de evolutie naar een volwaardig beleid in gang wordt gezet.

Wat het archiefbeheer in het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en in de provinciale en lokale besturen betreft, deel ik u na overleg met minister Van Grembergen het volgende mee. De federale staat en de gedefederaliseerde collectiviteiten beschikken over een parallelle bevoegdheid om inzake de archieven van hun eigen instellingen en de instellingen waarvoor ze bevoegd zijn, organieke wetgeving tot stand te brengen. Dat werd overigens bevestigd door de Raad van State.

Op grond van artikel 8 van de bijzondere wet zijn de gemeenschappen en de gewesten bevoegd voor

de archieven die ze zelf hebben gevormd of die werden gevormd door de publiekrechtelijke instellingen die ze oprichtten voor het uitvoeren van hun bevoegdheden.

Vlaanderen is niet enkel bevoegd voor de eigen centrale administratie, maar ook voor de archieven van de gemeenten, de provincies, de intercommunales, de kerkfabrieken, de OCMW's, en de administratie die aan de provincies werd toegewezen in het kader van het administratief toezicht en enkele bijzondere regelgevingen.

Wat het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap betreft, bestaan er wel degelijk richtlijnen voor het archiefbeheer. Een dienstorder van het college van secretarissen-generaal op 12 februari 1997 betreffende het archiefbeheer en de vernietiging van archiefdocumenten handelt integraal over deze materie. De dienstorder wijst op het belang van een goed archiefbeheer, niet alleen in het kader van de goede werking en de informatie- en verantwoordingsplicht van de administratie gedurende de periode dat de documenten vooral een administratief-juridisch nut hebben, maar ook op lange termijn vanwege de cultureel-maatschappelijke waarde van sommige archiefdocumenten en hun belang voor het historisch onderzoek.

De belangrijkste aspecten inzake archiefbeheer worden in de dienstorder toegelicht. Daarbij komen onder meer aan bod : de definitie van het begrip archiefdocumenten, de levenscyclus van archiefdocumenten met het onderscheid tussen dynamisch, semi-statisch en statisch archief, en het wettelijk kader dat momenteel nog steeds wordt gevormd door de archiefwet van 24 juni 1955. Verder wordt ook ingegaan op de vereisten voor een goed archiefbeheer in de praktijk, inzonderheid het opstellen van een archiefbeheersplan, de bewaring van archiefdocumenten in goede, geordende en toegankelijke staat, en het regelmatig schonen van archieven. Ten slotte wordt er ook aangegeven welke procedures er bestaan om op een gewettigde wijze over te gaan tot de vernietiging van archiefdocumenten, en wordt de suggestie gedaan om binnen iedere entiteit een persoon aan te wijzen die zich zou inlaten met de organisatie en de uitvoering van het archiefbeheer.

De implementatie van deze dienstorder kan in de praktijk binnen de diverse entiteiten van het ministerie nog worden geoptimaliseerd. In de praktijk is het documentmanagement en het archiefbeheer in de entiteiten vooral gericht op het ordenen en bewaren van de dossiers die nog actueel of van rela-

Anciaux

tief recente datum zijn – dynamisch archief genaamd – in het belang van de efficiënte en klantgerichte werking van de diensten. Aan het ontsluiten van statische archieven voor historisch onderzoek wordt veel minder prioriteit verleend. De oprichting van een eigen archiefdienst met een voldoende aantal en goed opgeleide personeelsleden, alsook informatie- en archiefbeheerders in de administraties en afdelingen, zou op dat vlak uiteraard een substantiële verandering kunnen teweegbrengen. Dit zou evenwel aanzienlijke budgettaire middelen vergen. Ik wil er de regering op wijzen dat daarvoor middelen moeten worden vrijgemaakt.

In dat verband kan ik verwijzen naar de reorganisatieplannen die momenteel worden uitgetekend in het kader van het project Beter Bestuurlijk Beleid. Binnen het horizontale beleidsdomein ‘diensten van de minister-president’ zal een entiteit worden opgericht die belast is met communicatie en informatiemanagement. Een van de taakstellingen van deze entiteit wordt onder meer : ‘Het uitwerken van een geheel van standaarden en normen als kwaliteitskader voor een duurzaam archiefbeheer, op papier en digitaal, rekening houdende met juridische en cultuurhistorische factoren’. Een andere taakstelling is : ‘Het ontwikkelen, opvolgen en bijsturen van nieuwe of vernieuwde wetgeving, onder meer in het kader van de archiefwetgeving’. Van zodra de reorganisatie is doorgevoerd en de betrokken entiteit binnen de vernieuwde organisatiestructuur operationeel is, kunnen er van deze entiteit op het vlak van het archiefbeheer dan ook belangrijke impulsen uitgaan. Het feit dat dit onder de minister-president valt, is een belangrijk signaal.

Dan wil ik het hebben over de provincies en de lokale besturen. Zolang de gemeenschappen en gewesten geen gebruik hebben gemaakt van hun eigen bevoegdheid, blijft de bestaande federale wetgeving van kracht. Die wetgeving is neergelegd in de archiefwet van 24 juni 1955. Wat de lokale besturen betreft, organiseren de provinciewet en de nieuwe gemeentewet – zij het heel minimaal – de archieven van de provincies en gemeenten. Ik verwijs naar artikel 120 van de provinciewet en artikel 132 van de nieuwe gemeentewet.

De archiefwet van 1955 is in veel opzichten ontoereikend. Ze bevat de verplichting voor provincies om bescheiden van meer dan 100 jaar oud neer te leggen in het Rijksarchief. De gemeenten en openbare instellingen kunnen dit ook doen, maar ze zijn daartoe niet verplicht. Op verzoek van de openbare overheden aan wie ze toebehoren, kunnen be-

scheiden die minder dan 100 jaar oud zijn en die geen nut meer hebben voor de administratie, in het Rijksarchief worden neergelegd. Verder voorziet de archiefwet nog in een toezicht op het archief. Dat wordt toegekend aan de algemene rijksarchivaris of diens gemachtigden. In de praktijk komt van dit toezicht echter weinig terecht.

In de praktijk zijn in de gemeente het college van burgemeester en schepenen en in de provincies de provinciegriffier belast met het beheer van het archief. Ter volledigheid kan nog worden meegedeeld dat de provincies reeds een aantal stimulansen hebben gegeven ter verbetering van de kwaliteit van de archieven. Ik verwijs hierbij naar het reglement van 15 oktober 1996 inzake de tijdelijke subsidiëring van het archiefbeheer in gemeenten en OCMW's van Vlaams-Brabant en naar het reglement voor de subsidiëring van gemeenten ter bescherming en inventarisatie van archieven van de provincie Antwerpen.

De diverse gemeenschappen en gewesten hebben ook ten aanzien van de lokale besturen nog geen wetgevend werk verricht voor de organisatie van een eigen archiefwezen. Dit hangt vooral samen met het prijskaartje dat verbonden is met de uitbouw ervan. Er moet hoe dan ook worden voorkomen dat bepaalde archiefbescheiden cumulatief onder meer dan één regeling vallen en andere archiefbescheiden buiten elke regeling vallen. Het is derhalve van belang dat op termijn voor de overheden die onder de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest vallen, één regelgeving tot stand komt. Eventueel kan een samenwerking met de federale overheid worden overwogen, teneinde te verhinderen dat men afbreuk doet aan het principe dat een archief ondeelbaar is. Ook het archief van een ondergeschikt bestuur moet vanuit archivalisch standpunt een eenheid blijven.

Mevrouw Van Cleuvenbergen, er wordt werk gemaakt van de herziening van het decreet over de openbaarheid van bestuur van 18 mei 1999. Daarbij wordt onder meer aandacht besteed aan de openbaarheid van documenten opgenomen in archieven. In het toepassingsgebied worden ook de lokale overheden opgenomen die nu nog onderworpen zijn aan de federale wet van 12 november 1997 en – voor wat de uitzonderingen betreft – aan de wet van 11 april 1994 en het decreet van 18 mei 1999.

U pleitte ervoor dat er op zijn minst voldoende middelen moeten zijn om bewaring en ontsluiting van archieven mogelijk te maken. Ik deel die mening. De overheid moet dat als kerntaak op zich

Anciaux

nemen. In de praktijk wordt dat momenteel bemoeilijkt door de onaanvaardbare vraagprijzen voor interessante privaatrechtelijke archieven. De overheid moet enorm veel geld neertellen alleen al voor de verwerving ervan. Dat probleem stelt zich hoe langer hoe meer.

Ik roep het parlement op om erover na te denken of daarvoor geen regeling moet worden uitgewerkt, ook al gaat dat in tegen – voor velen – een van de meest heilige rechtsprincipes : het eigendomsrecht. Ik heb dat altijd zeer relatief gevonden. Archiven gaan in families over van de ene generatie op de andere, maar worden dan op een bepaald moment verkocht aan schandalige prijzen. Dat brengt de kerntaak van de overheid in gevaar. Ik pleit ervoor dat dit na het overlijden automatisch goed van de gemeenschap wordt. Sommigen vinden dit een inbreuk op het eigendomsrecht, maar voor mij spelen er andere dingen mee. We moeten daar eens een debat over voeren.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de minister, ik heb geen antwoord gekregen op wat er al dan niet is gebeurd op de Costa.

Minister Bert Anciaux : Daar is al drie maal een interpellatie over gehouden in deze commissie. Ik verwacht van de parlementsleden dat ze dat volgen.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik zal dat nakijken, maar ik veronderstel dat het antwoord negatief is.

We kunnen van geluk spreken dat de overheid die privaatrechtelijke archieven niet heeft, want anders waren die in even slechte staat als de publiekrechtelijke. Dit even terzijde.

Voor het ogenblik faalt Vlaanderen op het vlak van het archiefwezen. De archiefwet van 1955 is ontoereikend, voorbijgestreefd en niet aangepast aan de staatshervorming. Dit kan niet. U zegt dat in de praktijk, de regelgeving die al bestaat niet decretaal is verankerd. U gaat voort op een dienstorder van de Vlaamse administratie. U geeft toe dat er in de praktijk bijna nergens toezicht is. U haalt het voorbeeld aan van stimuli in verschillende provincies. De provincies willen iets doen, maar stellen bijvoorbeeld geen diplomavereisten voor het bewaren van archieven. Ik zou die dienstorder graag

eens ter beschikking krijgen, en misschien willen anderen dat ook wel. De waarde van een dienstorder is betwistbaar, al is het beter dan niets.

Ik heb enerzijds vernomen dat er geen regeling is bij de Vlaamse overheid, maar anderzijds dat het archief van de Vlaamse Gemeenschap in de loods van het Bloso in Machelen-Vilvoorde wordt opgeslagen. Waarschijnlijk gebeurt dat laatste als gevolg van de dienstorder. Dat kan evenwel geen toegankelijk archief zijn. Wat zal daar in de toekomst mee gebeuren ? Die dienstorder moet dus absoluut worden bijgestuurd. Nog beter zouden we overgaan tot een decretale regeling.

U zei ook dat elke dienst een persoon moet aanwijzen. Voor zoiets zijn er echter mensen nodig met ervaring. Voor de archieven die we in eigendom hebben, moeten we niet betalen. Het probleem is niet alleen dat we private archieven moeten aankopen met veel middelen. We kunnen dat weliswaar doen, maar dit zijn archieven die we al bezitten, en waar we alleen personeel voor moeten aanstellen en een regeling moeten treffen. Dat maakt een groot verschil.

Op 1 januari 2003 zal de hele Vlaamse administratie worden hervormd met het oog op het beter bestuurlijk beleid. Op dat moment zal er veel verhuisd worden. Ik pleit er voor dat u ten minste voor de Vlaamse administraties, de VOI's en de instellingen die nog bestaan, een strikte dienstorder schrijft. Op dat moment zal er immers veel veranderen. Het moet nog voor 1 januari gebeuren. Desnoods treft u een voorlopige regeling om te vermijden dat er al te veel verloren gaat. Het hoeft niet eens een dienstorder te zijn ; u kunt ook een omzendbrief schrijven. Voor mij telt het resultaat. Ik ga er in elk geval vanuit dat er tegen die tijd geen decreet zal zijn.

Mijnheer de minister, gezien de resoluties die in het Vlaams Parlement al zijn goedgekeurd, en rekening houdend met uw antwoord, zal ik een met redenen omklede motie indienen.

De voorzitter : Een aantal van uw opmerkingen is wellicht terecht, maar ze gelden niet voor deze minister, zeker als het om de Vlaamse administratie en controle van de gemeenten gaat.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door mevrouw Van Cleuvenbergen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn

Voorzitter

ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Van Hecke tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over het standpunt van de Vlaamse regering inzake de vaste boekenprijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Hecke tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over het standpunt van de Vlaamse regering inzake de vaste boekenprijs.

Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in deze commissie duiken in de rubriek leescultuur geregeld twee monsters van Loch Ness op, namelijk het leenrecht en de vaste boekenprijs. Voor het leenrecht is er intussen een regeling, maar de vaste boekenprijs steekt geregeld de kop op. Dat gebeurt telkens vanuit een andere invalshoek en meestal als gevolg van een uitspraak naar aanleiding van een of andere boekenhoogmis, zoals de opening van de boekenbeurs of de uitreiking van een gouden of een andere uil. Binnenkort mogen we dus wellicht weer een pleidooi verwachten.

De argumenten voor en tegen zijn al herhaaldelijk in deze commissie besproken. Ik zal ze dus nu niet te berde brengen. Ik wil alleen een vraag stellen over een schokkend persbericht over een federaal ontwerp over de vaste boekenprijs van minister van Economie Picqué dat in de maak is. Daarin stond te lezen : 'Of het voorontwerp ook op Vlaamse steun zal kunnen rekenen, is twijfelachtig. Minister Anciaux staat er voor 100 percent achter, maar hij staat nogal geïsoleerd. Er klinkt gelatenheid op zijn kabinet. De minister verdedigt het voorstel van een vaste boekenprijs met hand en tand.'

U hoeft die verdediging nu niet te herhalen, want dat hebt u in deze commissie al meer dan genoeg gedaan. Ik lees verder : 'Hij staat zowat alleen in de regering. Zowel federaal premier Verhofstadt als Vlaams minister-president Dewael zijn tegen.' Ik kan daar nog de heer Keulen aan toevoegen. 'Misschien zullen we ook Agalev en sp.a achter het voorstel krijgen, maar of het voor hen een prioriteit is ? Zij willen in de eerste plaats de consument beschermen. Binnen Vlaanderen bestaat een collegialiteit in de besluitvorming.'

Ik heb alleen een heel praktische vraag. Als er overleg komt met uw Franstalige en federale collega's, in hoeverre kunt u dan uw eigen overtuiging nog verdedigen en uw beloftes aan de sector over uw steun aan de vaste boekenprijs hard maken, terwijl de Vlaamse regering u daar geen mandaat voor geeft ?

U hoeft de argumentatie waarom u voor de vaste boekenprijs bent dus niet meer te herhalen. Ik heb ze nagelezen in de verslagen. Het gaat nu om uw onderhandelingspositie en om de vraag of u uw standpunten kunt verdedigen.

De voorzitter : De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik dank mevrouw Van Hecke voor haar volledigheid. Mijn standpunt hierover blijft zoals ik het hier al vaak heb verwoord.

De voorzitter : De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche : Wat de inhoud betreft, volg ik de heer Keulen niet. Ook ik zal evenwel mijn standpunt nu niet herhalen.

De voorzitter : Ik wil graag het persbericht corrigeren. De minister heeft blijkbaar ons standpunt iets te zwak weergegeven. In de federale regering steunen wij het wetsontwerp. Het is trouwens al op basis van opmerkingen op een aantal punten verbeterd. We zullen zien waar we uitkomen.

Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Mijnheer de voorzitter, collega's, het dossier van de vaste boekenprijs is complex omdat het zowel betrekking heeft op een gemeenschapsbevoegdheid als op een federale bevoegdheid. Dat geldt trouwens ook voor het leenrecht en het statuut van de kunstenaar, het derde monster dat u vergeten bent.

Anciaux

De vaste boekenprijs is een symbooldossier, en zoals u weet maken symbolen het soms moeilijk om tot een rationeel besluit te komen. Ik blijf me als minister van Cultuur zorgen maken over het feit dat straks boeken nog enkel zullen worden aangeboden door de grootdistributie omdat de boekhandel verdwenen is. Men zal mij daarop antwoorden dat dit voor voeding reeds zo is. Voor geestelijk voedsel blijf ik er echter van overtuigd dat ook kleinschaligheid een fijnmazig net van culturele producten, wat boeken ook zijn, kan garanderen. Een vaste boekenprijs zoals die vandaag nog in Nederland en in Frankrijk wordt gerespecteerd, is een van de belangrijke instrumenten die een brede spreiding van informatie en kunst garanderen.

Als minister van Cultuur hoop ik dat er op federaal vlak een culturele beslissing wordt genomen en geen economische. Cultuur en welzijn kunnen niet enkel door de wetten van de markt worden gedicteerd. Onze gezondheid en onze geestelijke gezondheid moeten naar waarde worden geschat en niet enkel worden beoordeeld op basis van hun prijs. Ik wou u dit niet onthouden.

De Vlaamse regering heeft inderdaad tot op heden geen officieel standpunt ingenomen. Dit belet niet dat ik als minister van Cultuur overleg pleeg. Ik heb de Vlaamse regering gevraagd een principieel standpunt in te nemen, wat tot op heden nog niet is gebeurd. De collegialiteit vereist dat een minister, als er een standpunt wordt ingenomen waarmee hij het niet eens is, ofwel zijn conclusies trekt, ofwel zich bij dat standpunt neerlegt. Als er geen standpunt is ingenomen, heb ik echter de vrijheid het mijne te uiten om invloed uit te oefenen. Dat kan niemand me kwalijk nemen. Het is bekend dat ik daar overleg over pleeg.

Ik ben niet gelaten, zoals in het persbericht werd gezegd.

Er stond ook bij dat ik er even dynamisch voor blijf ijveren. Ik blijf dat inderdaad doen, al besef ik dat de beslissing nu wordt genomen, of nooit.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde De Lobel tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over het schrappen van subsidies voor Band, de vereniging van Vlamingen in Wallonië en over het ondersteuningsbeleid ten aanzien van cultuurverenigingen voor Vlamingen in het buitenland in het algemeen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw De Lobel tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over het schrappen van subsidies voor Band, de vereniging van Vlamingen in Wallonië en over het ondersteuningsbeleid ten aanzien van cultuurverenigingen voor Vlamingen in het buitenland in het algemeen.

Mevrouw De Lobel heeft het woord.

Mevrouw Hilde De Lobel : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, Band is een cultuurvereniging van uitgeweken Vlamingen in Wallonië, die al actief is sinds de jaren zeventig. In 1963 werd ze erkend als Vlaamse vereniging en tot nu toe kon ze steeds rekenen op een jaarlijkse werktoelage, eerst van het unitaire ministerie van Nederlandse Cultuur, en nu van de Vlaamse Gemeenschap. Band kon, naar eigen zeggen, ook steeds rekenen op de warme steun van alle Nederlandstalige cultuurministers.

Op 19 december 2001 hebt u Band per brief laten weten dat die steun nu wordt afgeschaft. De vereniging werd gewezen op de algemene regel dat cultuurverenigingen die niet in heel het Vlaams Gewest actief zijn, zich als ze lokaal zijn, moeten richten tot de gemeenten, en als ze bovenlokaal zijn, tot de provincie waarin ze opereren. Voor Band is dat vrij moeilijk. Ze heeft haar zetel in de provincie Namen en is actief in heel Wallonië. Het is dus niet erg duidelijk bij wie ze voor subsidies moet aankloppen.

Klopt het dat Band haar toelage kwijtspeelde omdat ze geen werking heeft in heel het Vlaams Gewest ? Bent u eventueel bereid, gezien de zeer specifieke werking van deze vereniging, op deze regel een uitzondering te maken ?

Ik besef dat er een adder onder het gras zit. Vlaanderen verzet zich mijns inziens terecht tegen cultuursubsidies voor Franstaligen in Vlaanderen. Kunnen wij het dan maken een vereniging van Vlamingen in Wallonië te subsidiëren ? Er is echter

De Lobel

een enorm verschil tussen beide gevallen. Er gaat van Band geen enkele bedreiging uit voor de Franse Gemeenschap of voor de Franstalige cultuur in Wallonië. Ik heb ook nog nooit gehoord dat de Franstaligen het bestaan van Band, of de subsidies die ze krijgt, gebruikten om een subsidie aan Frans-taligen in Vlaanderen te verdedigen. Als ze ooit al van Band hebben gehoord – de vereniging richt zich uitsluitend tot ingeweken Vlamingen – dan plaatsen ze haar allicht in de juiste context. We moeten dan ook niet heiliger willen zijn dan de paus.

Alles bij elkaar gaat het om een erg beperkte groep, verspreid over heel Wallonië. Die mensen hebben zich volledig aangepast aan de Franstalige cultuur van het landsgedeelte waar ze zich hebben gevestigd. Ze hebben nooit faciliteiten gevraagd. Ze denken daar zelfs niet aan. Ze spreken allemaal Frans in hun omgang met de inwoners en de administratie, en vinden dat ook niet meer dan normaal. Hun kinderen gaan naar Franstalige scholen.

Het enige wat ze met de cultuurvereniging beogen, is dat hun kinderen en kleinkinderen kennis kunnen maken met de cultuur van de ouders en voorouders. Ze willen een 'band' onderhouden met hun cultureel verleden. Ze hebben er geen enkel probleem mee te erkennen dat dit inderdaad om het verleden gaat.

Mijnheer de minister, als ik vaststel welke inspanningen u doet om multiculturele projecten in Vlaanderen te ondersteunen, dan kan ik niet geloven dat mensen die van hieruit emigreren hun oorspronkelijke cultuur zomaar moeten vergeten. Dit geldt natuurlijk niet enkel voor Vlamingen die zijn uitgeweken naar Wallonië. Er zijn ook andere initiatieven van Vlamingen die zijn uitgezwermd over de hele wereld.

Mijnheer de minister, is er een specifiek betoelagingsstelsel dat uitgaat van het ministerie van Cultuur? Zo ja, welke modaliteiten en voorwaarden zijn er dan en welke weg moet er worden gevolgd? Kan Band daar aanspraak op maken? Zo niet, bent u dan bereid om een dergelijke subsidiëring voor Vlaamse cultuurverenigingen in het buitenland te overwegen? Bent u van mening dat de Vlamingen die al dan niet tijdelijk hun thuisbasis verlaten maar toch hun taal en cultuur willen behouden of uitdragen, zelf maar voor de kosten moeten opdraaien? Ik hoop dat die laatste een retorische vraag is.

De voorzitter : Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, Band wordt gesubsidieerd op basis van het koninklijk besluit van 15 september 1921. In een brief die werd gestuurd aan alle organisaties die onder dit besluit vielen, werden een aantal argumenten aangehaald om het verouderde KB af te schaffen. In de brief die ik in november of december 2001 naar de organisaties heb verstuurd, staat : 'In de eerste plaats is er een nieuw decreet op het lokaal cultuurbeleid, waarin elk gemeentebestuur de kans krijgt om via een integrale benadering van het lokale cultuurgebeuren een kwalitatief gemeentelijk cultuurbeleid uit te bouwen. In dit decreet wordt expliciet gesteld dat een gemeente die in aanmerking wil komen voor een subsidie voor een cultuurbeleidscoördinator, onder meer het lokale verenigingsleven moet ondersteunen ter waarde van 0,8 euro per inwoner.

Naast het nieuwe decreet voor het cultuurbeleid kunnen we ook niet naast de vaststelling kijken dat er sinds het KB van 1921 al heel wat veranderd is. Toen het KB werd geschreven, was er nauwelijks sprake van een Nederlandstalig cultuurbeleid. Er moest dan ook een regelgeving worden opgesteld waarmee naschoolse werken een beperkte subsidie konden ontvangen. Vandaag is het cultuurbeleid zowel lokaal als internationaal veel sterker uitgebouwd. Hierdoor zijn er in veel gevallen ondersteuningsmogelijkheden voor culturele initiatieven.

Een derde en laatste reden waarom de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement in de opmaak van de begroting van 2002 niet langer in een afzonderlijk budget voorzien voor de uitvoering van het KB van 1921, is de subsidiariteit. Het komt erop neer dat de Vlaamse overheid ervan uitgaat dat het onjuist is om lokale initiatieven rechtstreeks van op het landelijk niveau te subsidiëren. Initiatieven en organisaties die louter van lokaal belang zijn, moeten door de lokale besturen ondersteund kunnen worden. De verankering van de lokale voedingsbodem is immers veel sterker en waardevoller. Wanneer een organisatie een werking ontplooit die de gemeente overstijgt of in een regio uitstraalt, kunnen ook de provincies als subsidiërende overheid optreden.'

Mevrouw De Lobel, u hebt naar dit laatste punt verwezen. Deze drie argumenten zijn essentieel voor 99,9 procent van de organisaties die nog onder het KB van 1921 vielen. Ik besef uiteraard dat de situatie voor Band verschillend is. Strikt genomen zie ik echter niet in waarom deze organisatie niet lokaal kan worden ondersteund. Mevrouw

Anciaux

De Lobel, u zegt dat deze mensen geïntegreerd zijn, Frans spreken, hun kinderen naar het Franstalig onderwijs sturen, enzovoort.

Mevrouw Hilde De Lobel : Ik heb niet gezegd dat de werking in het Frans gebeurt.

Minister Bert Anciaux : Dat is juist. Stel echter dat, indien in Vlaanderen een organisatie een uitstraling heeft die verder gaat dan het lokale en het provinciale, en zegt dat haar activiteiten eentalig in het Frans zijn, we zouden dat niet appreciëren. Ik heb in mijn leven al vaak betoogd, met alle gevolgen van dien. Ik heb de nodige slagen kunnen incasseren. Ik heb gemanifesteerd tegen Exploration du Monde. Ze organiseerden Franstalige activiteiten in Antwerpen, Gent, enzovoort.

Vlamingen in de Wereld wordt niet als een culturele organisatie ondersteund. Voor mij is die organisatie duidelijk een partner voor een beleid inzake internationale solidariteit. Ze is partner van de VVOB. Deze heeft een rol gespeeld in de oprichting van Vlamingen in de Wereld. De organisatie zit ook nog steeds in de raad van bestuur en de algemene vergadering. Vlamingen in de Wereld krijgt in het kader van het Buitenlands Beleid van de Vlaamse Gemeenschap een ondersteuning. Op die manier kunnen we wel een oplossing vinden voor Band.

Over de afschaffing van het KB is er al heel wat te doen geweest. In 1999 en 2000 bedroeg de steun van de Vlaamse Gemeenschap 50.000 frank per jaar. De kosten voor het aantal protestbrieven van Band overstijgen ruim dat bedrag. Ik heb daar mijn bedenkingen bij. Het gaat om een maatregel die voor iedereen geldt die onder dit KB viel. Het wordt echter voorgesteld alsof we Band viseren.

Ik wens een oplossing voor Band te vinden voor zover dit gebeurt binnen de normale werking. Ik kan niet iets voorstellen waar ik zelf problemen mee heb. Ik ben voorstander om een cultureel verdrag af te sluiten met de Franse Gemeenschap. Het principe van de territorialiteit is daarbij voor mij een belangrijk element. Een cultureel verdrag zonder territorialiteitsbeginsel komt erop neer dat we Band zonder meer zouden subsidiëren. Band is een respectabele organisatie. De werkingssubsidies bedroegen 50.000 frank per jaar. We kunnen een oplossing vinden. Dat kan echter niet gebeuren in het kader van een totaal voorbijgestreefd KB of van een besluit dat ingaat tegen onze perceptie van wat

een culturele samenwerking met de Franse Gemeenschap moet zijn.

Ik heb geschreven dat ik wil nagaan of er een ondersteuning mogelijk is. De beste weg heb ik op dit moment nog niet gevonden. Voor culturele aangelegenheden is dit niet zo eenvoudig.

De voorzitter : Mevrouw De Lobel heeft het woord.

Mevrouw Hilde De Lobel : Mijnheer de minister, het verheugt me dat u een oplossing zoekt. Ik wil toch opmerken dat het bedrag van de toelage en het enorme protest bewijzen dat het probleem minder te maken heeft met centen dan met het gevoel niet meer te worden gesteund door het thuisland.

Minister Bert Anciaux : Mevrouw De Lobel, Band heeft me nooit een antwoord gestuurd op de brief van 19 december. Ik heb tientallen brieven gekregen, echter niet van Band.

Mevrouw Hilde De Lobel : Mijnheer de minister, ik kan u verzekeren dat ze mij ook geen brief hebben gestuurd. Ik heb de informatie gehaald uit een lezersbrief van een u wel bekend tijdschrift.

Op uw opmerking over Franstalige verenigingen die in Vlaanderen activiteiten ontplooiën, heb ik het al gehad in mijn vraag. In deze zaak past de vergelijking met ingeweken Grieken die hun cultuur willen onderhouden beter. Er is geen vergelijking mogelijk met de bedreiging die uitgaat van grote Franstalige organisaties.

Minister Bert Anciaux : Mevrouw De Lobel, tot op heden worden de lokale migrantenorganisaties ondersteund. De regeling zal worden gewijzigd via een nieuw nog goed te keuren ontwerp van decreet over het sociaal-cultureel werk. De subsidiëring voor de activiteiten van die organisaties geldt echter enkel voor Nederlandstalige projecten. We zijn daar wettelijk toe gehouden.

Mevrouw Hilde De Lobel : Klopt het dat er vanuit Cultuur geen subsidiëring is voor initiatieven van uitgeweken Vlamingen ? Gebeurt dit enkel via Buitenlandse Zaken en Vlamingen in de Wereld ?

Minister Bert Anciaux : Dat klopt. Er zijn natuurlijk wel subsidies voor Vlamingen die hier wonen en in het kader van een cultureel project naar het buitenland gaan.

Mevrouw Hilde De Lobel : Ik heb het specifiek over uitgeweken Vlamingen die ter plaatse initiatieven ontwikkelen inzake bijvoorbeeld Nederlandstalig onderwijs voor de eigen kinderen of cultuurverspreiding onder Vlamingen.

Minister Bert Anciaux : Zij worden niet gesubsidieerd.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Aers tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de musical 'Zaad van Satan'

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Aers tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de musical 'Zaad van Satan'.

De heer Aers heeft het woord.

De heer Wilfried Aers : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de musicalkalender is deze zomer in Vlaanderen zeer goed gevuld. We kunnen dat enkel toejuichen. In Kruibeke loopt een mooi project met als titel 'Zaad van Satan'. 'Zaad van Satan' is het verhaal van een liefdesverhouding ten tijde van de heksenvervolgingen. De organisatoren hebben subsidies aangevraagd. Indien ze krijgen wat ze vragen, hangt daar een kaartje van ongeveer 744.000 euro aan vast. Dat is een groot bedrag voor een semi-professionele musical waarvan acht voorstellingen worden gehouden. Ik wil daar geen oordeel over vellen. Kruibeke is een mooie gemeente met veel brave mensen en een zeer sympathieke burgemeester. Ook de voorzitter van deze commissie is een Kruibekenaar. Ik gun de organisatie de subsidie van harte.

Mijnheer de minister, ik stel me wel vragen over het feit dat u, nog voor de subsidies worden toegekend, het peterschap van deze productie hebt aanvaard. De projectleider verklaarde aan De Morgen : 'Wij hebben contact opgenomen met de minister. Hij hapte onmiddellijk toe. We zien het peterschap van de heer Anciaux vooral als een pr-functie en we hopen op subsidie.'

Het is dus zeer duidelijk dat de initiatiefnemers door het aannemen van het peterschap hopen gemakkelijker aan subsidies te komen. Indien er geen subsidies volgen, zullen zij zeer teleurgesteld zijn. Indien wel, zullen ze denken dat zij door het aanbieden van het peterschap een goede zaak hebben gedaan.

Zou de minister niet beter wachten tot de subsidies zijn toegekend, alvorens een peterschap te aanvaarden ? Is het normaal dat een minister zich laat gebruiken voor een pr-functie ? Waarop baseert de minister zich om het peterschap van een initiatief te aanvaarden ? Aan welke criteria moeten initiatieven voldoen ? Als de minister het peterschap aanvaardt vooraleer subsidies werden toegekend, kan hij dan nog wel een objectief oordeel vellen over het al dan niet toekennen van subsidies ?

De voorzitter : De mensen in Kruibeke willen via dit project aanklagen dat de gemeente over geen enkele zaal beschikt die culturele manifestaties toelaat. Om hier de aandacht op te vestigen, willen zij het hele jaar door cultuur op straat brengen, gaande van de langste toog tot poëzie, theater en volksfeesten. Zij hebben geen subsidies, alleen wat logistieke steun. De meeste activiteiten vinden plaats tegen de achtergrond van het kasteel van Wissenkerke in Bazel. Het peterschap zien zij als een meegenomen hart onder de riem. Het zijn creatieve, ambitieuze mensen uit Kruibeke die cultuur willen brengen en de minister hebben aangesproken.

Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Het peterschap aanvaarden, betekent geenszins dat ik mij laat gebruiken in een pr-functie. Het wordt wel zo gebruikt, en misschien had ik dit beter moeten inschatten. Het gebeurt wel vaker dat een minister of parlamentslid om meter- of peterschap wordt gevraagd. Ik hanteer hiervoor geen specifieke criteria. De keuze is vrij en persoonlijk en ik ben met plezier pater van initiatieven die waardering verdienen en slagen omwille van het enthousiasme en doorzettingsvermogen dat erachter schuilgaat. Als ik positieve initiatieven een duwtje in de rug kan geven door mijn peterschap, doe ik dat meestal wel. Ik ben wel zuinig en koppel er geen politieke aanwezigheid op recepties of premières aan vast, noch engagementen rond financiële ondersteuning. Voor mij telt het hart onder de riem. Het is niet juist dat dit een objectief oordeel over een project voor het toekennen van subsidies bemoeilijkt. Het musicalproject 'Het zaad van Satan' is hiervan een schoolvoorbeeld. Ze hebben geen subsidies gekregen. Het

Anciaux

dossier was afgehandeld alvorens het in de publiciteit kwam. Ik heb het advies gevolgd van de beoordelingscommissie Dramatische Kunst, afdeling Muziek en Theater. De commissie had het dossier negatief geadviseerd.

Ik ben zeker niet geneigd te subsidiëren bij het aanvaarden van een peterschap. Ik heb het peterschap aanvaard omdat het in het kader van volksfeesten paste en cultuur niet altijd elitair hoeft te zijn. Amateurkunsten verdienen ook een steuntje in de rug. Ik heb het peterschap dus in die optiek aanvaard. Het verdient wel aanbeveling om in de toekomst misschien wat voorzichtiger te zijn, al gaat het louter om morele ondersteuning.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dany Vandenbossche tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over het concertgebouw in Brugge

De voorzitter : Aan de orde is vraag om uitleg van de heer Vandenbossche tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over het concertgebouw in Brugge.

De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche : In de loop van de voorbije twee jaar heeft deze commissie tijdens de beleidsplan- en de begrotingsbesprekingen de problematiek van de Brugse concerthal aangekaart. De heer Stassen heeft een vraag gesteld over de concerthal naar aanleiding van het infrastructuurbeleid en -landschap in Vlaanderen. De discussies waren altijd verhelderend en gaven een beeld van het ideale infrastructuurbeleid.

Bij de begrotingsbespreking 2002 werd weer een brede discussie gevoerd. Er werd voor het concertgebouw een bedrag van 496.000 euro, de helft meer dan in 2001, ingeschreven. Het gaat hier niet om een strijd tussen steden of louter provincialisme. Ik raad de commissieleden hieromtrent trouwens de lectuur van een Franstalige studie aan, 'L'argent des arts', uitgegeven door de UCL. Deze handelt over het cultuurbeleid voor de tweede wereldoor-

log, met passages van volksvertegenwoordigers over het cultuurbeleid en de bevoordeling van Brussel, vergeleken met andere steden in België. Ik waag mij niet aan provincialisme, bovendien ben ik Gentenaar maar afkomstig van Brugge.

Mijn vraag gaat over culturele infrastructuur in Vlaanderen en het initiatief om dergelijke infrastructuur te verwezenlijken. Menig commissielid heeft hier gezegd dat, vermits het gebouw er nu staat, het moet worden ingevuld. Het is intussen geopend, hoewel het nog niet volledig af is. De Vlaamse Gemeenschap heeft een grote som geld geïnvesteerd, maar de discussie ging eerder over de tekorten van het gebouw. De minister stelde dat in de toekomst voor het gebouw een beleidsplan moest worden opgesteld. Het plan ligt er nu, zij het in een embryonale vorm. Het betreft voornamelijk de artistieke invulling ervan.

Toen heeft de minister gezegd dat er voor de toekomst een akkoord in de maak was om het gebouw over te nemen. Het gebouw is eigendom van de VZW Concertgebouw, die diverse overheden herbergt. De toekomstige financiering van het gebouw zou gebeuren op basis van 50 percent overheid, 25 percent ticketverkoop en 25 percent commerciële sponsoring.

Op de openingsavond deelde de minister mee dat er 200 miljoen euro aan het concertgebouw van Brugge zou worden toegekend. De 2 miljoen euro zouden vanaf 2003 worden toegekend. Er waren twee denkrichtingen. Eén, de overheid neemt het gebouw over en subsidieert de instandhouding van het gebouw. Of twee, er zouden 2 miljoen euro voor de werkmiddelen van het concertgebouw aan de VZW worden toegekend. De VZW blijft dan eigenaar van het gebouw.

Ik heb geen bezwaren tegen het principe dat hier wordt gehanteerd. Er worden wel precedentes gecreëerd over het toekennen van werkmiddelen aan een infrastructuur die geen eigendom van de Vlaamse Gemeenschap is. Tot nu toe is altijd gezegd dat men dat niet zou doen. De sector kijkt verbaasd naar de werkmiddelen van het concertgebouw. Heel wat kunstencentra, als ze niet van de Vlaamse Gemeenschap zijn, worden voor hun werking decretaal geregeld en moeten hiervoor kilo's papier voorleggen aan adviescommissies, waarna ze een bedrag krijgen toegekend.

Gaat het hier om werkmiddelen ? Kan men van een nieuwe wending spreken in de zin dat gebouwen die werden neergezet, nu van de Vlaamse Gemeenschap werkmiddelen krijgen toege-

Vandenbossche

kend ? Moet men, als men nominatim subsidieert, nog adviezen van adviescommissies inwinnen ? Ik denk hier eveneens aan de nominatim gesubsidieerde orkesten, waarvoor aan de betrokken adviescommissie ook om advies is gevraagd.

De voorzitter : De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik begrijp de vraag van de heer Vandenbossche, maar kan ze niet goedkeuren. De Vlaamse Gemeenschap moet met de realiteit van het bestaan van het gebouw rekening houden. De sector beseft steeds meer dat het gebouw hét concertgebouw in Vlaanderen wordt. Er zijn heel wat reacties op gekomen. Er zijn ook al heel wat optredens gehouden, gaande van klassieke muziek tot jazz of Raymond Van het Groenewoud. Volgende week vrijdag komt Fabre met ballet. De reacties zijn zeer positief. Zo een concertgebouw was nodig in Vlaanderen. De akoestiek is zeer positief bevonden.

Er werd reeds uitvoerig gediscussieerd over de wijze waarop de overheid kan participeren. De 2 miljoen euro subsidie van de Vlaamse Gemeenschap zijn zeer zeker noodzakelijk. Niemand ontkent dat. Het is ook een belangrijk signaal aan andere overheden, zoals de provincie, dat ze hun steentje moeten bijdragen. De Vlaamse Gemeenschap geeft twee miljoen euro. Mijns inziens moet er dan naast iemand die toezicht houdt op het bouwdoossier, ook iemand worden aangesteld die het beleid volgt en ondersteunt.

Het Vlaams beleid moet actief participeren in het cultuurlandschap en bijdragen tot de instandhouding en uitbreiding ervan. Ik zal me niet laten verleiden tot vergelijkingen met gelijkaardige initiatieven, aangezien ik niet wens te vervallen in provincialisme.

De heer Jos Stassen, voorzitter : Mijnheer de minister, collega's, mijn sympathie voor het concertgebouw is zeer groot. Het is een schitterend gebouw. Daarover bestaat geen discussie.

De vraag is nu welke plaats dit gebouw zal innemen in het infrastructuur- en subsidielandschap. Mijnheer de minister, u hebt daarover nog te weinig gezegd. De opmerking van de heer Vandenbossche is zeer terecht : er is geen enkele behoefte aan een nieuw nominatimdossier. Uw voorganger en uzelf hebben geprobeerd de subsidiëring te base-

ren op een objectieve grondslag en dit decreetaal onderbouwd. Die beleidslijn moet ook in deze zaak worden toegepast. Eventueel kan er worden voorzien in een overgangperiode, maar mijns inziens zou u duidelijk moeten maken dat een nominatimbeslissing slechts een tijdelijke oplossing kan zijn. Dit dossier hoort te worden ingepast in het muziek- of podiumkunstendecreet.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de minister, volgens u was de commissie het erover eens dat de nominatimdossiers mochten worden behouden. Dat is niet helemaal juist. We hebben de nominatimdossiers inderdaad niet in vraag gesteld. Het probleem is evenwel dat er een controlesysteem nodig is voor deze dossiers. Ze mogen bestaan, maar moeten worden gecontroleerd door een commissie. Daarover was er een consensus.

De voorzitter : Voor alle duidelijkheid, ik moet er nog altijd van worden overtuigd dat het concertgebouw een nominatimdossier mag zijn. Ik zie daartoe geen enkele reden.

Minister Bert Anciaux : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, deze vraag komt op het juiste moment. Ik word geconfronteerd met provincialistische reflexen in de politieke wereld – niet in de commissie voor Cultuur, maar wel in de reacties die ik van overal krijg. Bepaalde dingen begrijp ik niet. Zo wordt er vaak een verband gelegd met het Gemeentefonds. Steun aan culturele infrastructuur zou volgens sommigen moeten worden gekoppeld aan de verdeelsleutel die van toepassing is op het Gemeentefonds. Op die manier kan ik natuurlijk geen enkele subsidie meer geven, en wordt een cultuurbeleid overbodig. Niet alles wordt geregeld via het Gemeentefonds, en dat moet ook helemaal niet.

Bepaalde parlementsleden, ook in de Kamer, gaan ervan uit dat het concertgebouw er is gekomen omdat de Vlaamse regering dat had besloten. Het is er nu gewoon. We zijn het erover eens dat het geen zin heeft om hier een proces te houden over de vraag of het concertgebouw er had moeten komen, en zo ja, waar. Het zou heel dom zijn om de gedane investering verloren te laten gaan, en dus zijn er werkingsmiddelen nodig.

Elke culturele instelling heeft subsidies voor haar werking nodig om te overleven. Brugge beschikt nu over schitterende culturele infrastructuur. Het is altijd moeilijk om de akoestiek van een ruimte te voorspellen, maar die van de Brugse concertzaal blijkt uitstekend te zijn. Deze zaal is een van de

Anciaux

beste in Vlaanderen, en moet een pijler worden van het Vlaams kunstenbeleid.

Sommigen vinden dat het concertgebouw enkel bijkomend geld mag krijgen als het wordt overgenomen door de Vlaamse Gemeenschap. Als het gaat om investeringen in infrastructuur, geldt uitdrukkelijk het principe dat de afspraken moeten worden nageleefd en dat er geen bijkredieten mogelijk zijn. Het STUC in Leuven en het Brugse concertgebouw hebben niettemin toch om bijkredieten gevraagd. We hebben evenwel geen extra investeringen in de infrastructuur toegestaan. Dat wil niet zeggen dat ik geen pogingen zal doen om deze instellingen leefbaar te houden.

Een andere afspraak houdt in dat we enkel geld geven voor het beheer van een gebouw, als het eigendom is van de Vlaamse Gemeenschap. Zo zijn er in de begrotingen middelen ingeschreven voor het beheer van de Singel en de Ancienne Belgique. Dat is slechts mogelijk omdat de gebouwen in kwestie eigendom zijn van de Vlaamse Gemeenschap of eraan in erfpacht werden gegeven.

In het huidige geval gaat het om werkingsmiddelen. We hebben afgezien van de mogelijkheid om het gebouw over te nemen, omdat de eigendom ervan juridisch zeer complex in elkaar zit. Er werd onder meer een overeenkomst gesloten met de BTW-administratie over de bouw- en exploitatiekosten. Een overname zou 200 miljoen frank kosten voor de BTW alleen.

De 2 miljoen euro waarvan sprake betreft dus middelen voor hoofdzakelijk de artistieke programmatie en in zeer beperkte mate de algemene werking, zoals ticketverkoop en techniek. Er zijn nog voorbeelden van een dergelijke toelage. Onder andere de Singel krijgt nominatim werkingsmiddelen. Er werd dus geen precedent gecreëerd. Tot voor kort stond het KunstenFestival des Arts nominatim op de begroting van Brusselse Aangelegenheden. Na een overgangsperiode hebben we die toelage ingebed in het decreet. Hetzelfde geldt voor andere Brusselse podia, zoals de Ancienne Belgique. Zo zijn er een hele resem voorbeelden. Dit is dus geen precedent.

Ik zal voorstellen dat de 2 miljoen euro in de begroting 2003 nominatim wordt ingeschreven. Hieraan wordt de voorwaarde verbonden dat er een beleidsplan wordt opgemaakt voor 2003 en 2004. Vanaf 2005 moet de subsidiëring worden ingepast in het nieuwe kunstendecreet. Dit betekent dat het

concertgebouw een vierjarig beleidsplan moet maken dat op dezelfde manier wordt behandeld als dat van elke andere muziek- en podiumkunstenorganisatie. Dit betekent een vierjarige beleidsperiode waarin de subsidie wordt bepaald door de Vlaamse regering na advies van de betrokken commissie. Vanaf 2005 moet dat 'nominatim' dus verdwijnen.

Een en ander is afhankelijk van de voorbereiding van het geplande kunstendecreet. In 2002 wil ik de principiële goedkeuring van het ontwerp van decreet krijgen door de Vlaamse regering. Ik acht het niet haalbaar dat dit nog in 2002 door het parlement wordt behandeld. Dat zal waarschijnlijk in 2003 gebeuren na het advies van de Raad van State. Het lijkt me mogelijk om het decreet vanaf 1 januari 2004 in werking te laten treden.

Ik heb het principe gehanteerd dat de nominatim-subsidies ook door de adviescommissie Muziek kunnen worden beoordeeld. Tot mijn grote spijt heeft die zichzelf echter onbevoegd verklaard om een artistieke beoordeling te geven over de nominatim-organisaties op de begroting. Die beslissing is genomen na de derde zitting omdat de leden er niet uit raakten.

Ik herhaal dat dit een tijdelijke oplossing is. Die 2 miljoen euro is in het totaalplan van het concertgebouw geen overdreven kost. Daarnaast moeten de stad en de provincie een bijdrage leveren voor de werking van het gebouw. Dat is sowieso maar een tijdelijke zaak. In 2001 en 2002 stond het concertgebouw trouwens al nominatim in de begroting.

De voorzitter : De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche : Mijnheer de minister, ik noteer dat het een tijdelijke oplossing is en dat dit in het decreet wordt opgenomen. Het was absoluut niet de bedoeling te stellen dat er niet mag worden gesubsidieerd. Ik vraag alleen een gelijke behandeling in gelijke omstandigheden. De onbevoegdheidsverklaring van de adviescommissie Muziek zal in deze commissie ook eens het onderwerp van een andere discussie moeten zijn. Op deze manier wordt in elk geval de werking van het gebouw verzekerd. Ik hoop dat er nu een goed beleidsplan komt.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Marino Keulen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over subsidies aan de popmuziek

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Keulen tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over subsidies aan de popmuziek.

De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag om uitleg gaat over een item dat een paar jaar geleden in deze commissie zelfs geen voorwerp van gesprek zou zijn geweest, namelijk de plaats van de popmuziek in het muziekbeleid en eventuele subsidies daarvoor. Voormalig minister Martens heeft daartoe een aantal aanzetten gegeven, maar u hebt daar nog een serieuze schep bovenop gedaan. U voert wat dat betreft een sterk voluntaristisch beleid. De geschiedenis heeft zijn rechten en u hebt op het vlak van popmuziek uw plaats in de geschiedenis verdiend.

Begin dit jaar is er in de kranten een hele polemiek gevoerd over wat u hebt gezegd en over wat u uiteindelijk hebt uitgevoerd. Er werden daarbij heel wat citaten op het publiek losgelaten. Ik begin met een citaat uit een tekst die komt van het kabinet voor Cultuur. Ik lees : ‘Minister Anciaux geeft ook een belangrijk signaal naar de jonge popgroepen waarvoor een paar alternatieve managementbureaus optreden als bemiddelaar. De minister is van mening dat deze bureaus een essentiële schakel zijn in de professionalisering en de ondersteuning van een aantal popgroepen. De managementbureaus ervaren dagelijks de realiteit in de muziekwereld. Ze kunnen tegengewicht bieden voor de commerciële boekingskantoren, platenfirma’s en managementbureaus die steeds meer worden overgenomen door buitenlandse firma’s’.

Wat dat betreft, is er geen vuiltje aan de lucht. U wordt voor die stelling geprezen, maar bij de verdeling van de subsidies blijkt u plots een andere koers te varen. Een aantal reeds bekender namen, zoals Das Pop, Millionaire, Think of One krijgen een doekje voor het bloeden. Organisaties zoals Rock‘O Co en Petrol die perfecte voorbeelden zijn van de zo geprezen essentiële schakels, worden bedankt voor de moeite en krijgen niets. Daarover wordt geschreven in De Standaard : ‘Anciaux ondersteunt hiermee duidelijk het resultaat van de

geleverde inspanning, maar negeert hoe dat resultaat er is gekomen en sluit een herhaling hiervan met nieuw jong talent uit’.

U zou dus op die manier eigenlijk de fundamenteën als zodanig niet genoeg verzorgen. Er zouden wel in zekere mate financiële impulsen worden gegeven. Diegenen die ervoor zorgen dat er resultaat komt, die aan de basis liggen of die de bron vormen, komen echter niet genoeg aan bod. Ik druk het even in hun jargon uit : Anciaux mist de noodzakelijke onderbouw voor een echt popbeleid.

Zo komen we dan terug bij wat blijkbaar uw uitgangspunt was en bij wat uiteindelijk ook het resultaat is geweest. Wat willen die beginnende bands vooral ? Die bands willen vooral hun ding kunnen doen. Ze willen een forum, zodat ze zelf een beetje een reputatie kunnen opbouwen. De bands die echt goed zijn, kunnen dan misschien mettertijd zelf uitgroeien tot een affiche.

Het is natuurlijk mogelijk die mensen gewoon wat geld toe te stoppen. Wie zegt er nu ‘neen’ tegen geld ? Als we het echter willen hebben over een kansenbeleid in termen van popbeleid, dan vervullen die niet-commerciële boekingskantoren of die niet-commerciële managementbureaus eigenlijk een kapitale rol. Dat is de sleutel om in die sector iets in beweging te zetten. Als we praten over een kansenbeleid, moeten we er inderdaad voor zorgen dat het aanwezige talent kan uitgroeien tot iets wat professioneel verder kan gedijen.

Mijnheer de minister, er zijn inderdaad al heel wat zaken gebeurd : het muziekdecreet, het Vlaams Popforum, Poppunt Vlaanderen, de VZW Clubcircuit, Muziek-O-Droom, de campagne ‘Wij willen hits !’. Dat alles bewijst dat u het genre zeker en vast een warm hart toedraagt en dat u het ook wilt koesteren. Er zijn echter ook nog andere zaken belangrijk. U moet werken aan wat fundamenteel is. U moet ervoor zorgen dat ook in de toekomst jonge bandjes de kans krijgen hun plaats op te eisen. Aan die aspecten werkt u te weinig.

Mijnheer de minister, ik heb de volgende vragen. Ten eerste, kunt u de kritiek weerleggen die ik daarnet heb geformuleerd ? Ik heb terzake een aantal citaten naar voren gebracht, maar ik maak die kritiek ook tot de mijne. Ten tweede, in hoeverre is uit de voorbereiding van de subsidieronde gebleken dat inzake subsidiëring van andere muziekgenres dan klassieke muziek een bijsturing van het muziekdecreet wenselijk is teneinde de groepen, maar vooral de alternatieve, niet-commerciële managementbureaus, platenlabels en boekingskanto-

Keulen

ren beter in staat te stellen om in aanmerking te komen voor de subsidiestromen ?

De voorzitter : De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche : Mijnheer de voorzitter, ik wil me aansluiten bij de vraag van de heer Keulen. Enkele weken geleden heb ik voor het tijdschrift Contra een heel lang debat gevoerd over de muzieksector, die mij – zoals u weet – zeer na aan het hart ligt. Het is dan niet alleen het popgenre, maar vooral ook het klassieke genre. Wat de sector van de populaire muziek betreft, zou ik toch een aantal zaken willen opmerken.

Er is het algemene probleem dat de genres zich soms concurrenten van elkaar voelen. Ik herinner me een uitspraak van Sigiswald Kuijken van drie of vier jaar geleden waarover ik toen zeer kwaad ben geworden. Hij zei namelijk dat alles wat niet in de klassieke sector zit, geen noten kan lezen. Dat speelde zich af toen de discussie aan de gang was of de popsector al dan niet in aanmerking kwam voor het muziekdecreet.

Dergelijke uitspraken zijn volgens mij niet meer van deze tijd en eigenlijk met het oog op muziek tout court gewoonweg niet juist. De verschillende genres die naast elkaar staan, worden immers op een andere manier door dat muziekdecreet behandeld. Ik zeg nu zeker niet dat dit de schuld is van het muziekdecreet of dat het de schuld is van die adviescommissie. Het zijn gewoon compleet andere manieren van omspringen met muziek en compleet andere manieren van organisatie. De popmuziek, maar ook de jazzmuziek en de folkmuziek, zijn op een heel andere wijze georganiseerd. Dat zijn geen grote machines, zoals sommige klassieke ensembles of orkesten dat wel zijn.

Wat is dan het probleem ? Een van de problemen is dat de voorwaarden waaraan men moet voldoen om zo'n aanvraag in te dienen, bijvoorbeeld in het muziekdecreet, aan jonge popgroepen natuurlijk niet besteed zijn. Dit is zo om de eenvoudige reden dat het schrijven van beleidsplannen en dergelijke in die sector helemaal niet gebruikelijk is of zelfs niet kan, omdat men er de infrastructuur niet voor heeft. Het is dus belangrijk dat er een organisatie is, zoals er nu een paar in het leven zijn geroepen. Hopelijk zullen die ook op dat vlak functioneren.

Het basisprobleem gaat er eigenlijk om dat we al die muziekgenres naast elkaar kunnen zetten en ervan kunnen uitgaan dat die allemaal voor subsidiëring in aanmerking komen. Ik sta daar volledig achter. Begrijp me dus zeker niet verkeerd. Zoals steeds in deze sector is het evenwel een kwestie van de beschikbare middelen binnen de bestaande decreten. Als men de operatie die men bij de vorige ronde heeft uitgevoerd in het kader van het podiumkunstedecreet, ook transposeert naar het muziekdecreet, dan zal wellicht de houding van de diverse genres ten aanzien van die subsidiëring helemaal veranderen.

Hiermee wilde ik gewoon het volgende zeggen : ik ga ervan uit dat iedereen er ondertussen toch wel van overtuigd is dat alle muziekgenres bestaan uit muzikanten en dat die muziek ook gemaakt wordt door muzikanten. Dat scheen voor sommigen in het verleden nog niet zo vanzelfsprekend. Het is dus normaal dat zou worden aangestuurd op een gelijke werkwijze en een gelijke behandeling voor alle genres, met dien verstande dat de daarvoor beschikbare middelen wellicht niet voldoende zullen zijn.

Er is nog een ander aspect aan deze zaak verbonden. Enerzijds is er de gesubsidieerde sector, zoals ik het maar zal noemen. Anderzijds is er dan ook een heel commercieel circuit. Ik schiet daarmee niet op de populaire muziek. Dat bestaat immers ook in het klassieke genre. Dat zijn dan min of meer 'jukeboxensembles', die voor u spelen wat u vraagt. Die zijn heel commercieel bezig. Dat onderscheid tussen de gesubsidieerde sector en de commerciële sector moet men op een of andere manier met criteria kunnen maken, maar dat is niet altijd eenvoudig. Dat is een van de vraagstukken waarmee we geconfronteerd worden.

Daarnet is er een vraag gesteld over de musicals. Ik zal daarop zeker nog eens terugkomen. Ook daar zit men in een totaal verward beeld over wat de musical precies betekent. Er is de absoluut gesubsidieerde sector. Dan is er de niet-gesubsidieerde, commerciële sector. Daarnaast is er dan ook nog eens wat er in het alternatieve circuit circuleert aan musicals die worden opgevoerd. Volgens mij is dat ook een beetje het probleem met de popmuziek.

Op dit ogenblik zijn er overigens echte cross-overs tussen pop, jazz, folk, enzovoort. Hoe dan ook, die zijn absoluut niet georganiseerd. Ze hebben niet zo'n machine die we allemaal kennen vanuit het klassieke genre.

Vandenbossche

Als we hier in deze commissie ook maar één verkeerd woord zeggen over het klassieke genre, dan krijgen we de week nadien gegarandeerd brieven en e-mails. Iedereen leest namelijk wat er in deze commissie over het klassieke circuit wordt gezegd, bijvoorbeeld over de orkesten. Men is daar zeer alert en men is daarvoor georganiseerd. In de andere genres is dat niet zo.

Mijns inziens is het een taak voor de opgerichte organen om daar aandacht voor te hebben. Volgens mij is het hun rol om enigszins de belangen te behartigen – om het zo te zeggen – van die betrokken genres.

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de voorzitter, het was eigenlijk niet mijn bedoeling om me aan te sluiten, maar als de heer Vandenbossche het heeft over de sector die hem en ons na aan het hart ligt, voelen we ons wat genoodzaakt om daarover in debat te treden. Maar dit is niet het juiste ogenblik voor een debat. Ik zal me beperken tot de vraag.

Ik hoop dat de woorden van de heer Vandenbossche duidelijk in het verslag zullen staan. Een tijd geleden stond ik immers, dacht ik, alleen met mijn pleidooi voor het bewaren van beschotten in bepaalde decreten, om de subsidiëring van de diverse onderdelen in de sectoren veilig te stellen en het fenomeen van de communicerende vaten inzake middelen te vermijden. De heer Vandenbossche hield nu eigenlijk een warm pleidooi voor het behoud van de beschotten in het muziekdecreet.

De heer Dany Vandenbossche : Ik wil daar onmiddellijk op antwoorden dat u mijn woorden interpreteert. Ik heb helemaal niet gepleit voor de afschaffing of behouden van de beschotten. Integendeel, ik heb net gezegd dat er ongelooflijk veel cross-overs zijn. Er is bij sommige orkesten zelfs een complete kruisbestuiving tussen de klassieke muziek en het popgenre. Ik verwijs naar het concertgebouw in Brugge, waar ik aanwezig was bij het optreden van het VRO met Raymond van het Groenewoud.

Ik pleit evenmin voor beschotten. Ik pleit voor een gelijke benadeling van de genres, dat is alles. Daarvoor hoeven er niet noodzakelijk beschotten te zijn.

De heer Jos Stassen, voorzitter : Toen ik luisterde naar het betoog van de heer Keulen en de opmerkingen van de heer Vandenbossche noteerde ik ook dat een mogelijke oplossing voor dit probleem een beschottenregeling zou kunnen zijn, zoals bij het podiumkunstendecreet. Bij het muziekdecreet heeft men daar indertijd niet voor gekozen. Als ik me niet vergis is het muziekdecreet trouwens unaniem goedgekeurd.

Men kan een aantal lessen trekken uit wat er is gebeurd. Er zijn twee tegengestelde tendensen. Enerzijds is er de tendens waarbij degene die al heeft misschien nog meer zal krijgen. Anderzijds pleit – wat de heer Vandenbossche zo mooi de cross-overs noemde – tegen die beschottenregeling. Dat is een moeilijke situatie. Maar op een of andere manier moet er een structurele garantie komen voor de nieuwe en minder goed georganiseerde genres, voor de genres die altijd al uit de boot zijn gevallen, dat er een ondersteuning komt. De suggestie van de heer Keulen lijkt me nuttig : zorg ervoor dat er belangenverenigingen ontstaan die de minder georganiseerde genres een plaats kunnen geven. We zullen dan wel zien.

Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, vandaag zal ik geen algemene uitspraken doen en algemene bedenkingen geven. U moet begrijpen dat ik tijdens het verloop van de beoordelings- en subsidiëeringsprocedure van de structurele subsidierondes enige terughoudendheid aan de dag wil leggen in mijn uitspraken over de sector. Maar ik wil zeker antwoorden op de concrete vragen van de heer Keulen.

Vanaf mijn aantreden als minister van Cultuur heb ik het belang van de popcultuur erkend en inderdaad reeds diverse maatregelen genomen om in te spelen op de noden van deze sector. Ik geef toe dat ik hiermee initiatieven van mijn voorganger voortzet. Zo heb ik de beoordelingscommissie muziek uitgebreid met een aantal experts uit de populaire muziek, heb ik de steunpunten Poppunt en het Vlaams Muziekcentrum ondersteund, heb ik het uitvoeringsbesluit van het muziekdecreet aangepast, heb ik infrastructuursubsidies gegeven aan diverse muziekclubs, enzovoort.

De verschillende mogelijkheden werden gebundeld in een brochure, en op de website www.popbeleid.be en via de campagne 'Wij willen hits' zo ruim mogelijk bekend gemaakt. De ervaring leert ons dat de verschillende mogelijkheden voor vele

Anciaux

mensen in de popsector nog te weinig bekend zijn. Voor wie zich de moeite wil getroosten om de brochure of de website te bekijken : er zijn heel wat mogelijkheden.

Mijnheer Keulen, wat de kritiek betreft dat ik mijn beleid enkel in woord en niet in daad voer, kan ik u melden dat de ondersteuning voor de populaire muziek sinds 1999 fors is gestegen. Ik zal trouwens niet alle maatregelen opsommen die we los van het decreet en de projectsubsidies nog hebben genomen.

Terwijl er in 1999 29 projecten uit de populaire muziek werden ondersteund, voor een totaal van 16.930.000 frank, werden er in 2001 al 46 projecten ondersteund voor een totaalbedrag van 29.787.000 frank. Het gaat helemaal niet uitsluitend om bekende groepen, en bovendien beperk ik me niet alleen tot de pop- of de rockscène. Populaire muziek is, zoals gezegd, een breed begrip voor uiteenlopende vormen van niet-klassieke muziek, waaronder natuurlijk pop, maar ook rock, jazz, elektronische muziek, blues, wereldmuziek, chanson, en folk.

De voorzitter : Er is ook nog zoiets als R&B.

Minister Bert Anciaux : Absoluut. Maar als ik dat noem, zou ik nog een resem andere genres kunnen noemen. Wat R&B betreft, zou men zelfs nog kunnen zeggen dat het bij de popmuziek hoort.

Voor de eerste jaarhelft van 2002 worden er verschillende projecten ondersteund, waaronder een aantal alternatieve managementbureaus, zoals Slow-up, Choux de Bruxelles en Mad in Belgium. Het werk van die alternatieve managementbureaus is van essentieel belang voor een dynamische ontwikkeling van de pop- en rocksector. Dat heb ik met de ondersteuning van deze bureaus ook willen benadrukken. Ik heb mijn administratie de opdracht gegeven om hen de nodige begeleiding te geven bij de administratieve opvolging van hun projectaanvragen.

Eén ding mag men echter niet vergeten. Om in aanmerking te komen voor subsidiëring wordt elke subsidieaanvraag door de beoordelingscommissie gewogen op haar inhoudelijke kwaliteiten. Dit geldt voor alle kunstdisciplines, dus ook voor de popsector.

Dan kom ik tot de eventuele bijsturing van het muziekdecreet. Aan drie artikels van het uitvoeringsbesluit van het muziekdecreet werden al wijzigin-

gen en aanvullingen aangebracht met de bedoeling beter aan de noden van de popsector te beantwoorden en de herkenbaarheid van de decretale bepalingen voor die sector te vergroten. Bij de voorbereiding van het ontwerp van kunstendecreet zal in bijkomende aanpassingen op maat van de popsector worden voorzien.

Ik geloof heel sterk in die niet-commerciële besprekingsbureaus en die alternatieve managementbureaus en platenlabels. Wel zit ik daar op dit ogenblik met een juridisch probleem. Ik ga ervan uit dat het decreet dit mogelijk maakt, althans wat de geest ervan betreft. Ik vergelijk die bureaus graag met een niet-materieel kunstencentrum. Binnen de podiumkunsten ondersteunt men ook niet rechtstreeks de theatergroep of het artistieke gezelschap dat in een kunstencentrum komt optreden. Men ondersteunt het kunstencentrum dat het mogelijk maakt dat die artistieke gezelschappen daar op een goede wijze kunnen optreden, met alles er op en er aan. Een managementbureau doet eigenlijk hetzelfde, maar dan niet-materieel. Ik bedoel daarmee dat er zo voor wordt gezorgd dat de groepen in de beste omstandigheden hun werk kunnen brengen. Ze zorgen ervoor dat ze kunnen optreden en opnames maken. Ze behartigen hun zakelijke belangen. Er is een strekking die stelt dat het muziekdecreet vereist dat de gelden rechtstreeks aan de muzikanten worden overgemaakt. Ik ben dat aan het onderzoeken. Ik denk immers dat er in het parlement een grote meerderheid kan worden gevonden die aanneemt dat de geest van het muziekdecreet niet uitsluit dat managementbureaus van de regeling kunnen genieten.

Ik wil wel op veilig spelen. We moeten vermijden dat daarover in de toekomst problemen kunnen ontstaan. Het is dus niet uitgesloten dat zelfs nog voor de bespreking van het kunstendecreet, en wellicht nog dit jaar, een parlementair initiatief wordt genomen om te vermijden dat men zou kunnen zeggen dat er onvoldoende decretale basis bestaat om die steun mogelijk te maken.

Natuurlijk aanvaard ik een deel van de kritiek. We zullen nooit van vandaag op morgen een ideale situatie creëren. Het kan niet dat alle geïnteresseerde en alternatieve managementbureaus subsidies krijgen. De kwaliteitsbeoordeling zal blijven. En een aantal bureaus zal zich gepakt voelen als ze niet positief worden beoordeeld en geen subsidies krijgen. Het is dan gemakkelijk om te verklaren dat er geen interesse is voor steun aan dé sector. In elk geval blijft dit probleem een van mijn bekommernissen. In de toekomst moet er zeker meer

Anciaux

steun gaan naar alternatieven, en zo nodig moet dat decretaal worden verankerd.

Het is echter niet zo vanzelfsprekend om voor de populaire muziek – en zeker voor de popmuziek – een doorbraak te bewerkstelligen in de structurele ondersteuning, over meerdere jaren gespreid. Slechts 2 van de 46 muziekensembles hebben in 2001 een aanvraag ingediend. Dat is niet toevallig. Voor de projectondersteuning kunnen echter nog inspanningen worden gedaan.

De voorzitter : De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen : Ik had op dit antwoord een beetje aangestuurd. Ten dele wordt herhaald wat we al eerder hebben gehoord. Wellicht zijn in de sector plots grote verwachtingen ontstaan. Hun pleidooi is mijns inziens wel van kapitaal belang. Het is een discussie over wie er het eerst is : de kip of het ei ? Als ik me hier opwerp als pleitbezorger van alternatieve platenlabels en niet-commerciële managementbureaus, dan is het omdat ik zo een pleidooi houd voor een kansenbeleid voor de popmuziek, binnen het kader van het muziekbeleid. De alternatieve platenlabels en de niet-commerciële managementbureaus hebben daarin een sleutelrol te vervullen. Ze zorgen ervoor dat de muzikanten kunnen doen waarom het eigenlijk gaat : optreden. Niemand zegt neen tegen geld. Ik pleit er evenwel niet voor om subsidies, over meerdere jaren gespreid, aan het popgenre te verstrekken. Zorg er wel voor dat die mensen kunnen optreden en kunnen groeien. Om dat in wetten te vertalen, kan de minister in deze commissie alleen maar bondgenoten vinden. Ik begrijp dat het niet eenvoudig is. De vergelijking met het kunstencentrum is goed, maar ze gaat toch niet helemaal op. Elke vergelijking loopt uiteraard mank. Toch ben ik tevreden met uw antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Mathieu Boutsen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over een stedelijk bestuur Cultuurcentrum en openbare bibliotheek

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Boutsen tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over een stedelijk bestuur Cultuurcentrum en openbare bibliotheek.

De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Mathieu Boutsen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, volgens de Cultuurpactwet van 16 juli 1973 moeten de gemeentebesturen een beroep doen op inspraak- en adviesorganen van gebruikersgroeperingen en van ideologische en filosofische strekkingen bij de voorbereiding van het cultuurbeleid. Dit alles wordt versterkt in het nieuw cultuurdecreet van 13 juli 2001, waarmee het voeren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid wordt gestimuleerd. Teneinde deze doelstellingen te halen, is in de gemeenteraad van Maaseik een nieuw reglement van de raad van bestuur van het Cultuurcentrum en de openbare bibliotheek ter stemming voorgelegd.

Eerst wil ik het hebben over de aanstelling van de leden. Ik citeer : 'De raad van bestuur wordt samengesteld uit voor de ene helft vertegenwoordigers van de gemeenteraad, volgens het evenredig stelsel, en voor de andere helft uit vertegenwoordigers van de gebruikers. Deze laatsten worden afgevaardigd door de cultuurraad. Het hoeven respectievelijk geen gemeenteraadsleden of leden van de cultuurraad zijn. De aangestelde beheerders kunnen tot maximaal één derde van het totaal aantal beheerders, deskundigen coöpteren met stemrecht. Het aantal leden per strekking, voor te dragen door de politieke partijen vertegenwoordigd in de gemeenteraad, wordt bepaald volgens het proportioneel stelsel, zodanig dat ook de kleinste politieke fractie van de gemeenteraad met minstens één stem vertegenwoordigd is in de raad van bestuur.

Boutsen

Deze berekening gebeurt op basis van het aantal leden dat elke politieke fractie telde op het ogenblik van de installatievergadering van de gemeenteraad.'

In de gemeenteraad van Maaseik zit een fractie met twee vertegenwoordigers en ook een éénmansfractie. Tot vandaag zijn deze fracties niet als dusdanig erkend. Demarches op verschillende niveaus blijven nog steeds zonder resultaat. Thans stellen we vast dat het stadsbestuur van Maaseik het allemaal erg moeilijk maakt. Alle fracties, met inbegrip van deze met één lid, worden wél afgevaardigd in het raad van bestuur.

Mijnheer de minister, er moet duidelijkheid komen en daarom heb ik enkele vragen voor u. Ik hoop dat u overleg hebt gepleegd met minister Van Grembergen.

Moeten in de raad van bestuur van het Cultuurcentrum alle fracties vertegenwoordigd zijn? Worden alle vertegenwoordigers van de fracties erkend als afgevaardigd door een fractie? Is het mogelijk dat fracties die zijn erkend in de raad van bestuur van het Cultuurcentrum, niet worden erkend als fractie in de gemeenteraad? Indien het antwoord op de vorige vraag negatief is, kunnen dan de nodige richtlijnen aan het stadsbestuur van Maaseik worden gegeven om alle gemeenteraadsfracties te erkennen als fractie?

De voorzitter : Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Mijnheer de voorzitter, collega's, het organieke reglement waarvan sprake in de vraag, werd in de maand februari door de gemeenteraad van Maaseik goedgekeurd. In dat reglement wordt gekozen voor één beheersorgaan voor het Cultuurcentrum en de openbare bibliotheek. Het reglement baseert zich voor de samenstelling van het beheersorgaan op het Cultuurpact en kiest voor een vertegenwoordiging van alle fracties die in de gemeenteraad zitting hebben.

Het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid verwijst in artikel 28, paragraaf 1, derde lid naar drie manieren om het beheersorgaan samen te stellen. De eerste manier is overeenkomstig artikel 9b van het decreet van 28 januari 1974 betreffende het Cultuurpact. De tweede manier is overeenkomstig artikel 9b van hetzelfde decreet, waarbij het beheersorgaan ten bedrage van maximum een derde van zijn leden deskundigen kan

coöpteren. De derde manier is overeenkomstig artikel 9c van hetzelfde decreet.

Artikel 9b van het Cultuurpactdecreet bepaalt dat voor het afgevaardigden van de overheden het beginsel van de evenredige vertegenwoordiging in acht moet worden genomen. Dat betekent niet noodzakelijk dat alle politieke fracties van de gemeenteraad moeten worden opgenomen in een beheersorgaan, maar wel dat de verhouding van de politieke fracties in het beheersorgaan evenredig moet zijn met de verhouding binnen de gemeenteraad. Het al dan niet opnemen van alle fracties in het beheersorgaan is afhankelijk van het systeem waarvoor men opteert om de evenredigheid te berekenen. Zo is er bijvoorbeeld het systeem- D'-Hondt. Er kan daarnaast ook met een proportioneel stelsel worden gewerkt of met een voorafname van elke politieke fractie.

In de gemeenteraad van Maaseik worden de fracties van CD&V, de sp.a en de VLD erkend, terwijl dit niet het geval is voor de fracties van het Vlaams Blok en van Vivant. Artikel 120 van de Gemeentewet bepaalt dat de gemeenteraad een eigen huishoudelijk reglement opstelt dat de samenstelling van de commissies regelt.

Uit de bepalingen in het reglement voor het beheer van het Cultuurcentrum en de openbare bibliotheek kunnen geen argumenten worden geput voor het erkennen van fracties in de gemeenteraad. Er gelden andere regels. Voor het Cultuurcentrum gelden de regels van het Cultuurpact en voor de gemeente geldt de gemeentewet. Het gaat dus om afzonderlijke beslissingen die geen invloed op elkaar hoeven te hebben. De koppeling die de vraagsteller suggereert, is dus niet relevant.

De voorzitter : De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Mathieu Boutsen : Ik dank de minister voor zijn antwoord. U erkent dus de onduidelijkheid.

Minister Bert Anciaux : Ik blijf erbij dat 'een erkenning als fractie in het Cultuurcentrum' niet in het decreet staat. Fracties zijn een aangelegenheid voor de gemeentewet. Ik doe geen uitspraak over het al dan niet erkennen van een fractie in de gemeenteraad.

De heer Mathieu Boutsen : Ik heb u gevraagd te overleggen met minister Van Grembergen.

Minister Bert Anciaux : Er is geen relatie tussen de twee zaken. Het Cultuurpact spreekt niet over

Anciaux

fracties. Ik heb zojuist de mogelijkheden van het Cultuurpact geschetst. Ik heb in het decreet ook de nadruk gelegd op de derde mogelijkheid. Ik geef wel toe dat weinig gemeenten die mogelijkheid gebruiken. Ze heeft immers niet te maken met de samenstelling van de gemeenteraad. Dat alle fracties van de gemeenteraad vertegenwoordiging in het Cultuurcentrum krijgen, is perfect mogelijk op basis van een reglement dat de gemeenteraad goedkeurt. Dat heeft niets te maken met het al dan niet erkennen van een fractie in de gemeenteraad.

De heer Mathieu Boutsen : Kunnen er dan geen initiatieven worden genomen om duidelijkheid te scheppen in verband met de erkenning van fracties in de gemeenteraad ?

Mevrouw Mieke Van Hecke : De begrippen fractie en erkende fractie bestaan in het gemeentedecreet niet. Het begrip fractie wordt wel gehanteerd omdat men voor mandaten alleen kan worden voorgedragen door degenen die op dezelfde lijst verkozen zijn, maar zelfs daarvoor wordt in de wet het begrip fractie niet gebruikt.

Het bestaat alleen in interne reglementen waarin fracties worden erkend en er middelen aan worden toegekend. Dat gebeurt bijvoorbeeld hier in het Vlaams Parlement. Ook de gemeente kan er zelf een invulling aan geven met een eigen reglement, en er gevolgen aan verbinden, zoals het recht iemand af te vaardigen in bepaalde gemeentelijke beheersstructuren. Verder bestaat het begrip voor zover ik weet alleen in Van Dale.

De heer Mathieu Boutsen : Als er dan toch eventueel middelen worden toegekend aan fracties, dan worden ze daarmee toch erkend ?

De voorzitter : Dat moet u elders uitvechten. Hier geldt het decreet.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Het hangt af van een eigen gemeentelijk reglement.

De heer Mathieu Boutsen : Ik vraag de minister of het niet mogelijk is op een of andere manier een

initiatief te nemen. Ik vraag een overleg, ook met minister Van Grembergen, om duidelijkheid te creëren en de willekeur weg te nemen die in elke gemeente nog heerst. In Lanaken erkent de gemeenteraad een eenmansfractie. In Maaseik wordt die niet erkend, zelfs geen tweemansfractie.

De heer Marino Keulen : In het beheer van bijvoorbeeld culturele organen, zoals een cultureel centrum, werkt men nooit met fracties. Er zitten zelfs geen politici in. We moeten opletten met die termen. Het ene is wel afgeleid van het andere, maar op het niveau van het beheer van culturele organen en instellingen wordt niet met fracties gewerkt.

Minister Bert Anciaux : Mijnheer Keulen, we hebben aanvaard dat de gemeenten een reglement kunnen uitvaardigen, op basis waarvan de samenstelling wordt geregeld. Hoe zij dat noemen, speelt geen rol, zolang het niet ingaat tegen de openbare orde en de goede zeden.

De heer Marino Keulen : Alleszins kan door de aanwezigheid in een cultureel centrum geen legitimatie in de gemeenteraad worden opgeëist. Dat is een omgekeerde redenering.

De heer Mathieu Boutsen : Daar hebt u gelijk in. Het was echter een poging waard.

De heer Marino Keulen : U kunt proberen wat u wilt, en het feit dat de voorzitter de vraag heeft goedgekeurd, bewijst hoe tolerant men hier is. Ik herhaal echter dat het in de omgekeerde richting niet bestaat, omdat in die culturele organen nooit in termen van fracties wordt gewerkt. U kunt dus op basis van de situatie in het cultureel centrum onmogelijk in de gemeenteraad stellen dat u erkend bent als fractie.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident is gesloten om 17.07 uur.*
